

Spel- och lotterifrågor m.m.

Sammanfattning

I betänkandet behandlas närmare 80 motionsyrkanden om spel- och lotteri-frågor m.m. väckta under allmänna motionstiden 2003 och 2004. Samtliga motioner avstyrks.

En rad motionsyrkanden avstyrks med hänvisning till att lagstiftningen inom spel- och lotteriområdet för närvarande ses över av en särskild utredare (dir. 2004:76).

Frågor som tas upp i betänkandet rör den reglerade spelmarknaden, andelen av spelmarknaden, Svenska Spels överskott, granskning av Svenska Spel, vinsttak, marknadsföring samt åldersgräns vid spel.

Flera motioner handlar vidare om frågor rörande kasino, värdeautomater, restaurangkasino, Internetspel samt illegala spelautomater.

I betänkandet finns 23 reservationer och 2 särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	4
Utskottets överväganden.....	8
Reglerad spelmarknad.....	8
Andel av spelmarknaden.....	11
Användningen av Svenska Spels överskott.....	13
Vinsttak.....	14
Marknadsföring.....	15
Åldersgräns vid spel.....	17
Spelberoende.....	19
Finansiering av förebyggande åtgärder mot spelmissbruk.....	20
Kasinson.....	22
Granskning av Svenska Spel.....	23
Indragna tillstånd för restaurangägare som inte följer uppställda regler.....	24
Uppföljning och kontroll av värdeautomaterna.....	25
Utvärdering av konsekvenserna av införande av värdeautomater.....	26
Begränsade öppettider för spel på värdeautomater.....	27
Illegala spelautomater.....	28
Tillståndsgivning för spelautomater.....	29
Uppsikten över spelautomater.....	30
Ersättningsnivåer för de näringsställen som upplåter plats för värdeautomater.....	30
Spelombud.....	31
Restaurangkasinospel.....	32
Lotteriförsäljningsautomater.....	33
Internetspel.....	34
Travsportens utveckling.....	36
Reservationer.....	37
1. Reglerad spelmarknad, punkt 1 (m).....	37
2. Reglerad spelmarknad, punkt 1 (fp).....	38
3. Reglerad spelmarknad, punkt 1 (kd).....	39
4. Reglerad spelmarknad, punkt 1 (c).....	40
5. Andel av spelmarknaden, punkt 2 (m).....	41
6. Andel av spelmarknaden, punkt 2 (fp).....	42
7. Andel av spelmarknaden, punkt 2 (kd).....	42
8. Användningen av Svenska Spels överskott, punkt 3 (m).....	43
9. Marknadsföring, punkt 5 (fp).....	44
10. Marknadsföring, punkt 5 (kd).....	45
11. Åldersgräns vid spel, punkt 6 (fp).....	45
12. Åldersgräns vid spel, punkt 6 (kd).....	46
13. Åldersgräns vid spel, punkt 6 (v).....	47
14. Spelberoende, punkt 7 (m, fp, kd, c).....	48
15. Spelberoende, punkt 7 (v).....	48
16. Finansiering av förebyggande åtgärder mot spelmissbruk, punkt 8 (kd).....	49
17. Finansiering av förebyggande åtgärder mot spelmissbruk, punkt 8 (v).....	50
18. Kasinson, punkt 9 (kd).....	50

19. Kasinon, punkt 9 (v).....	51
20. Granskning av Svenska Spel, punkt 10 (m).....	52
21. Begränsade öppettider för spel på värdeautomater, punkt 14 (kd).....	52
22. Illegala spelautomater, punkt 15 (kd, c).....	53
23. Restaurangkasinospel, punkt 20 (fp).....	53
Särskilda yttranden.....	55
1. Reglerad spelmarknad, punkt 1 (v).....	55
2. Marknadsföring, punkt 5 (v).....	55
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	56
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2003.....	56
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2004.....	59

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Reglerad spelmarknad

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Kr239 yrkandena 1 och 2, 2003/04:Kr252, 2003/04:Kr382, 2004/05:Kr288 yrkande 1, 2004/05:Kr294 yrkandena 1 och 2, 2004/05:Kr326, 2004/05:Kr354 yrkande 19, 2004/05:Kr356 yrkande 2, 2004/05:Kr367 yrkandena 1 och 5, 2004/05:Kr393 och 2004/05:Kr394.

Reservation 1 (m)

Reservation 2 (fp)

Reservation 3 (kd)

Reservation 4 (c)

2. Andel av spelmarknaden

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Kr232 yrkande 11, 2003/04:Kr282 yrkande 11, 2003/04:Kr327 yrkande 23, 2003/04:Kr385 yrkande 11, 2004/05:Kr269 yrkande 13, 2004/05:Kr355 yrkande 12, 2004/05:Kr356 yrkande 1 och 2004/05:Kr365 yrkande 3.

Reservation 5 (m)

Reservation 6 (fp)

Reservation 7 (kd)

3. Användningen av Svenska Spels överskott

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Kr282 yrkande 8, 2003/04:Kr384 och 2003/04:Ub292 yrkande 18.

Reservation 8 (m)

4. Vinsttak

Riksdagen avslår motion 2003/04:So638 yrkandena 2 och 3.

5. Marknadsföring

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:So501 yrkande 9, 2003/04:Kr332 yrkande 2, 2004/05:Kr267 yrkande 2, 2004/05:Kr356 yrkande 3 och 2004/05:Kr367 yrkandena 3 och 4.

Reservation 9 (fp)

Reservation 10 (kd)

6. Åldersgräns vid spel

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:So501 yrkande 8, 2003/04:Kr278 yrkande 1, 2004/05:Kr332 yrkandena 1 och 2, 2004/05:Kr367 yrkande 6 och 2004/05:Kr395.

Reservation 11 (fp)

Reservation 12 (kd)

Reservation 13 (v)

7. Spelberoende

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Kr278 yrkande 2, 2004/05:Kr332 yrkande 5 och 2004/05:Kr350.

Reservation 14 (m, fp, kd, e)

Reservation 15 (v)

8. Finansiering av förebyggande åtgärder mot spelmissbruk

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:So501 yrkande 4, 2003/04:Kr278 yrkande 3, 2003/04:Kr323, 2003/04:Kr324, 2003/04:Kr332 yrkande 1, 2004/05:Kr267 yrkande 1, 2004/05:Kr298 och 2004/05:Kr356 yrkande 9.

Reservation 16 (kd)

Reservation 17 (v)

9. Kasinon

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:So501 yrkande 10, 2003/04:Kr322 yrkandena 1 och 2 samt 2003/04:Kr357.

Reservation 18 (kd)

Reservation 19 (v)

10. Granskning av Svenska Spel

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Kr239 yrkande 3 och 2004/05:Kr288 yrkande 3.

Reservation 20 (m)

11. Indragna tillstånd för restaurangägare som inte följer uppställda regler

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:So501 yrkande 5 och 2004/05:Kr356 yrkande 4.

12. Uppföljning och kontroll av värdeautomaterna

Riksdagen avslår motion 2003/04:Kr331 yrkande 2.

13. Utvärdering av konsekvenserna av införande av värdeautomater

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:So501 yrkande 6 och 2004/05:Kr356 yrkande 5.

14. Begränsade öppettider för spel på värdeautomater

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:So501 yrkande 7 och 2004/05:Kr356 yrkande 6.

Reservation 21 (kd)

15. Illegala spelautomater

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Kr331 yrkande 3, 2004/05:Kr267 yrkande 3 och 2004/05:Kr356 yrkande 7.

Reservation 22 (kd, c)

16. Tillståndsgivning för spelautomater

Riksdagen avslår motion 2003/04:So501 yrkande 11.

17. Uppsikten över spelautomater

Riksdagen avslår motion 2003/04:Kr332 yrkande 3.

18. Ersättningsnivåer för de näringsställen som upplåter plats för värdeautomater

Riksdagen avslår motion 2004/05:Kr333 yrkande 2.

19. Spelombud

Riksdagen avslår motion 2004/05:Kr330.

20. Restaurangkasinospel

Riksdagen avslår motion 2004/05:Kr367 yrkande 7.

Reservation 23 (fp)

21. Lotteriförsäljningsautomater

Riksdagen avslår motion 2003/04:Kr285 yrkande 13.

22. Internetspel

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Kr265, 2004/05:Kr354 yrkande 20 och 2004/05:Kr356 yrkande 11.

23. Travsportens utveckling

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Kr349, 2003/04:Kr360 yrkande 1 och 2003/04:Kr383.

Stockholm den 11 oktober 2005

På kulturutskottets vägnar

Lennart Kollmats

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Lennart Kollmats (fp), Lars Wegendal (s), Kent Olsson (m), Eva Arvidsson (s), Paavo Vallius (s), Gunilla Tjernberg (kd), Siv Holma (v), Nikos Papadopoulos (s), Lena Adelson Liljeroth (m), Matilda Ernkran (s), Göran Persson i Simrishamn (s), Anna Lindgren (m), Gunilla Carlsson i Hisings Backa (s), Rossana Dinamarca (v), Inger Nordlander (s), Hans Backman (fp) och Lars-Ivar Ericson (c).

Utskottets överväganden

Reglerad spelmarknad

Utskottets förslag i korthet

Utskottet anser att spelmarknaden fortsättningsvis ska vara reglerad. Med hänsyn härtill avstyrker utskottet motionsförslag som går i annan riktning.

Utskottet avstyrker också motionsförslag rörande konkurrensen från utländska spelaktörer med hänvisning till den pågående Lotteriutredningen.

Jämför reservationerna 1 (m), 2 (fp), 3 (kd) och 4 (c) samt särskilt yttrande 1 (v).

Motionerna

Moderaterna föreslår i motion 2003/04:Kr239 att monopolet på den svenska spelmarknaden ska avskaffas samt att staten inte ska äga företag som bedriver spelverksamhet och därför ska sälja Svenska Spel (yrkande 2). I samma motion yrkande 1 och i motion 2004/05:Kr288 (m) yrkande 1 begär motionärerna att regeringen ska lägga fram förslag till ändring av lagstiftningen så att privata aktörer kan bedriva spelverksamhet i Sverige.

I motion 2003/04:Kr382 (fp) efterfrågar motionären ett förslag från regeringen till en sammanhängande och genomtänkt spelpolitik som grundas på en utredning med bred sammansättning där det socialpolitiska intresset av att förebygga skador är väl företrätt och där svensk och internationell forskning beaktas.

Även i motion 2004/05:Kr367 (fp) understryker motionärerna vikten av en långsiktig och socialt ansvarsfull politik för spel och lotterier (yrkande 1).

I samma motion yrkande 5 begär motionärerna att regeringen återkommer till riksdagen med förslag om hur svenska spelansordnares konkurrenskraft ska kunna bibehållas och under vilka former utländska aktörer på spelmarknaden ska kunna etablera sig i Sverige.

I motion 2004/05:Kr394 (v) framhålls vikten av att den reglerade spelmarknaden vidmakthålls så att folkrörelserna kan behålla sin andel av intäkterna från spel.

Samma synpunkter förs fram i motion 2004/05:Kr294 (c) yrkande 1.

I motionen anförs vidare att Sverige i sitt agerande inom EU bör följa den europeiska idrottsrörelsens uppmaning att ta hänsyn till de ödesdigra konsekvenser en liberalisering av de nationella spelmarknaderna skulle få för den största folkrörelsen inom EU (yrkande 2).

Centerpartiet begär i motion 2004/05:Kr354 att regeringen ser över spelvillkoren för Internetspel så att Svenska Spel och ATG kan konkurrera med övriga aktörer på marknaden. Bland annat förordar motionärerna en höjning av vinstandelstaket (yrkande 19).

Vinstandelstaket berörs även i motion 2004/05:Kr356 (kd). Motionärerna anser att den utredning som för närvarande ser över lotterilagstiftningen också bör behandla frågan om vinstandelstak (yrkande 2).

I motionerna 2004/05:Kr326 (s) och 2003/04:Kr252 (s) understryker motionärerna vikten av att Sverige agerar kraftfullt internationellt för att hindra osund konkurrens från utländska spelbolag. Liknande synpunkter förs fram i motion 2004/05:Kr393 (s). Motionärerna framhåller att målsättningen bör vara att säkerställa att såväl folkrörelserna som staten även i fortsättningen kan erbjuda konkurrenskraftiga spel samtidigt som riskerna för spelberoende bör vara så små som möjligt.

Utskottets ställningstagande

När det gäller frågan om den reglerade spelmarknaden uttalade sig utskottet senast i betänkande 2003/04:KrU8. Utskottet instämde då i regeringens bedömning (prop. 2002/03:93) att spelmarknaden även fortsättningsvis ska vara reglerad och att statens ansvar bör vara att genom ytterligare åtgärder säkerställa att de sociala skadeverkningarna minimeras. Utskottet uttalade också att överskottet från spelmarknaden även i framtiden bör gå till staten, föreningslivet och hästsporten. Kommersiella intressen borde också fortsättningsvis vara tillåtna enbart inom spelverksamheterna på restaurangkasinon och på varuspeleautomater på marknads- och tivolinöjen.

En särskild utredare ser för närvarande över lagstiftningen inom spel- och lotteriområdet (dir. 2004:76). Utredningen har antagit namnet Lotteriutredningen och ska redovisa sitt uppdrag senast den 15 december 2005. I direktiven anges inledningsvis: ”Utvecklingen på området understryker ett fortsatt behov av en ansvarsfull spelpolitik.” Vidare nämns i direktiven att den tekniska utvecklingen och internationaliseringen på spelområdet under senare tid lett till ökad konkurrens i Sverige. Det finns enligt direktiven skäl att analysera behovet av att vidta åtgärder i syfte att stärka sådana lotterier som kan förutses bli påverkade av den ökande konkurrensen. Ett sätt att möta denna konkurrens anges vara att se över lotterilagens övre gräns för vinståterbetalning. Vidare sägs att det är angeläget att utredaren analyserar dessa frågor och även belyser de risker ur spelberoendesynpunkt som en ökad vinståterbetalning skulle medföra.

Lotteriutredningen har i mars 2005 lämnat delbetänkandet Vinstandelar. Enligt utredningens bedömning finns det skäl såväl för som emot att stärka de svenska spel- och lotterianordnarnas villkor, särskilt vid spel över Internet, genom en höjning av vinstandelstaket. För att redan nu föreslå en höjning av vinstandelstaket krävs enligt utredningen att skälen för denna åtgärd är av sådan tyngd att de invändningar som kan riktas mot åtgärden

måste vika. Utredningen har inte funnit att så är fallet, även vid beaktande av de allvarliga farhågor som de svenska anordnarna av spel och lotterier fört fram.

När det gäller motionsyrkandet som berör EU och den reglerade spelmarknaden kan påpekas att det i dagsläget inte finns någon gemensam reglering av spel på EU-nivå utan frågan härom är en angelägenhet för de enskilda medlemsländerna. Däremot är de grundläggande bestämmelserna i EU-fördraget om frihet att tillhandahålla tjänster och om etableringsrätt tillämpliga även på spelområdet. Inskränkningar i dessa friheter kan dock ske med hänvisning till allmän ordning, säkerhet och hälsa, vilket också framgår av att ett antal s.k. förhandsutlåtanden från EG-domstolen. Denna rättstillämpning har på senare tid ifrågasatts av framför allt privata spelaktörer. Flera klagomål har framförts till kommissionen och en rad rättsprocesser pågår på olika håll. I januari 2004 lade EU-kommissionen fram ett förslag till nytt direktiv på tjänsteområdet. Syftet var att på allvar öppna den inre marknaden även för tjänster. Enligt förslaget ska direktivet omfatta också speltjänster. Av intresse i sammanhanget är att kommissionen också har påbörjat en särskild utredning av den europeiska spelmarknaden som ska läggas till grund för kommissionens fortsatta initiativ på spelområdet. Bland annat väntas ett särskilt direktiv som ska tydliggöra vilka delar av spelområdet som ska harmoniseras och vilka som varje medlemsstat själv får reglera. Denna utredning väntas bli klar 2006.

Svenska Spel anger i sin årsredovisning för 2004 att bolagets bedömning är att majoriteten av EU:s 25 medlemsländer vill ha en fortsatt reglering. Den tolkningen fick enligt bolaget också stöd när EU:s idrottsministrar diskuterade spelmarknaden i slutet av 2004. Samtliga ministrar var då överens om att det bör finnas en reglerad spelmarknad och att det är viktigt att intäkterna från spelandet framför allt kommer barn- och ungdomsverksamhet till nytta.

I sammanhanget kan också nämnas att den socialdemokratiska gruppen i Nordiska rådet väckt en motion i vilken Nordiska ministerrådet rekommenderas

1. att inom ramen för EU gemensamt arbeta för ett bibehållande av att nationellt kunna reglera den nationella spel- och lotterimarknaden,
2. att inom ramen för EU gemensamt arbeta för att spel- och lotterifrågorna undantas från EU:s tjänstedirektiv,
3. att stärka en gemensam forskning kring spelandet och om spelandets negativa sidor med särskild inriktning på metoder som används för att bekämpa spelberoendet.

Motionen avses bli slutbehandlad under hösten 2005.

Utskottet anser att spelmarknaden fortsättningsvis ska vara reglerad. Med hänsyn härtill och till att Lotteriutredningens beredning bör avvaktas avstyrker utskottet motionerna 2003/04:Kr239 (m) yrkandena 1 och 2, 2003/04:Kr252 (s), 2003/04:Kr382 (fp), 2004/05:Kr288 (m) yrkande 1, 2004/05:

Kr294 (c) yrkandena 1 och 2, 2004/05:Kr326 (s), 2004/05:Kr354 (c) yrkande 19, 2004/04:Kr356 (kd) yrkande 2, 2004/05:Kr367 (fp) yrkandena 1 och 5, 2004/05:Kr393 (s) och 2004/05:Kr394 (v).

Andel av spelmarknaden

Utskottets förslag i korthet

Utskottet anser att andelen av den slutliga behållningen av spel som tillfaller folkrörelserna i dagsläget är väl avvägd. Utskottet avstyrker motionsförslag som går i annan riktning.

Utskottet avstyrker också några motionsförslag med motiveringen att den produktfördelning som råder mellan folkrörelserna och Svenska Spel bör bestå.

Jämför reservationerna 5 (m), 6 (fp) och 7 (kd).

Motionerna

I motionerna 2003/04:Kr282 (m) yrkande 11 och 2004/05:Kr269 (m) yrkande 13 anses att idrottsrörelsen bör få en betydligt större andel av spelmarknaden än för närvarande.

Liknande synpunkter framförs i motionerna 2003/04:Kr327 (fp) yrkande 23 och 2004/05:Kr365 (fp) yrkande 3. Motionärerna anser att idrottsföreningarna bör få ökade möjligheter att utveckla och bedriva egna spel och lotterier samt att de på sikt bör ges ansvar för hela lotterimarknaden.

I motion 2003/04:Kr232 (m) yrkande 11 framhålls att en betydligt större del av det överskott som uppstår inom Svenska Spel bör gå till föreningslivet och direkt komma idrotten och kulturen till godo och inte försvinna in i statskassan som en extra skatt.

Även i motionerna 2003/04:Kr385 (kd) yrkande 11, 2004/05:Kr355 (kd) yrkande 12 och 2004/05:Kr356 (kd) yrkande 1 anses att det vore en bättre utveckling om folkrörelsernas egna spel kunde få ett större utrymme på spelmarknaden så att resurserna gick till folkrörelserna direkt och inte via staten eller AB Svenska Spel.

Utskottets ställningstagande

Av Lotteriinspektionens årsredovisning för 2004 kan utläsas att den största aktören på spelmarknaden är Svenska Spel som inklusive värdeautomatspelet och Casino Cosmopol står för 56 % av marknaden. Det är en ökning med 2 procentenheter jämfört med 2003. För folkrörelserna är utvecklingen den motsatta. Folkrörelsernas spel och lotterier fortsätter att tappa marknadsandelar, från sammanlagt 14 % 2003 till 12 % 2004. Den främsta

anledningen till nedgången är Bingolottos minskade försäljning. AB Trav och Galopp har oförändrat 29 % av den totala spelmarknaden och de privata aktörer som driver restaurangkasinospel utgör 3 % av spelmarknaden.

Folkrörelserna har under ett antal år tillförts medel från Svenska Spel, tidigare i form av överskott från värdeautomaterna och sedan januari 2004 i form av en andel av hela Svenska Spels överskott (vinstdelningssystem).

Av statistik från Lotteriinspektionen kan man utläsa att folkrörelsernas andel av den slutliga behållningen av spel, inklusive överskottet från värdeautomatspelen (numera vinstandel från Svenska Spel), legat ganska konstant under senare år och i snitt på ca 27 % av den totala behållningen av spel.

Svenska Spels överskott uppgick 2004 till 4,8 miljarder kronor. Beträffande fördelningen av detta överskott mellan staten och folkrörelserna kan upplysas att ca 3,2 miljarder kronor går till staten som ett grundbelopp. Av resterande medel går hälften till staten och hälften till föreningslivet. Riksidrottsförbundet erhåller 80 % av medlen till föreningslivet och Ungdomsstyrelsen erhåller resterande 20 %. Staten har av sin andel 2004 tilldelat idrottsrörelsen dels 60 miljoner kronor som ett bidrag, dels 200 miljoner kronor för satsningen "Handslaget" riktad till idrottsrörelsens barn- och ungdomsverksamhet.

Frågan om andelen av spelmarknaden och produktfördelningen inom lotteriområdet mellan folkrörelserna och Svenska Spel behandlades i proposition 2002/03:93 och betänkande 2002/03:KrU8.

Regeringen anförde i propositionen att den, efter beslut av riksdagen 1996, hade för avsikt att införa ett vinstdelningssystem som skulle baseras på ett överskott från Svenska Spel. Systemet skulle ersätta den dåvarande fördelningen av överskottet från spel på värdeautomater till Riksidrottsförbundet och Ungdomsstyrelsen. Regeringen angav att örönmärkning av medel till föreningslivet hellre borde bestå av en andel av ett brett produktsortiments överskott än, som det var, av hela överskottet från en viss spelform. Det fanns enligt regeringen en risk med att låsa resurstilldelningen till överskottet av en viss spelform. Nya spel kunde i framtiden komma att ersätta automater i popularitet och därmed skulle intäkterna minska för folkrörelsen om resurstilldelningen även fortsättningsvis var knuten till automatspel. Regeringen ansåg att föreningslivet kunde tillföras ett stabilare och mer långsiktigt tillskott om ett bredare produktsortiment låg till grund för systemet. Riksdagen delade regeringens bedömning. Det nya vinstdelningssystemet infördes, som ovan anförts, den 1 januari 2004.

När det gäller produktfördelningen kan anföras att den tidigare Lotteriutredningen i sitt betänkande (SOU 2000:9) föreslog att Svenska Spels tillstånd inom lotteriområdet skulle inskränkas till att omfatta endast två lotterier och att lotterierna i övrigt i princip skulle vara folkrörelsernas marknad. I den nyssnämnda propositionen gjorde regeringen en annan bedömning och ansåg att den produktfördelning inom lotteriområdet som rådde mellan Svenska Spel och folkrörelserna skulle bestå. Regeringen

angav att överskottet från Svenska Spels verksamhet skulle minska i relativt stor omfattning om utredarens förslag skulle genomföras. Detta skulle enligt regeringen komma att negativt påverka storleken av de resurser som regeringen ville överföra till föreningslivet genom ett vinstdelningssystem. Ett sådant vinstdelningssystem skulle komma att innebära ett verksamhetstillskott både för föreningar som anordnar lotterier och för föreningar som inte bedriver lotteriverksamhet. Detta var enligt regeringen bakgrunden till regeringens bedömning att Svenska Spel även i fortsättningen borde få möjlighet att tillhandahålla spel inom lotteriområdet. Riksdagen gjorde ingen annan bedömning.

Utskottet ställer sig bakom uppfattningen att andelen av den slutliga behållningen av spel som tillfaller folkrörelserna i dagsläget är väl avvägd. Utskottet anser också att den produktfördelning som råder mellan folkrörelserna och Svenska Spel bör bestå. I enlighet härmed avstyrker utskottet motionerna 2003/04:Kr232 (m) yrkande 11, 2003/04:Kr282 (m) yrkande 11, 2003/04:Kr327 (fp) yrkande 23, 2003/04:Kr385 (kd) yrkande 11, 2004/05:Kr269 (m) yrkande 13, 2004/05:Kr355 (kd) yrkande 12, 2004/05:Kr356 (kd) yrkande 1 och 2004/05:Kr365 (fp) yrkande 3.

Användningen av Svenska Spels överskott

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslag om ändrad användning av Svenska Spels överskott.

Jämför reservation 8 (m).

Motionerna

Moderaterna föreslår i motion 2003/04:Kr282 att handikappidrotten ska få en ökad del av medlen från spel och lotterier (yrkande 8).

I motion 2003/04:Ub292 (v) framhåller motionärerna att regeringen bör se över möjligheterna att använda den del av överskottet från AB Svenska Spel som är destinerad till att främja samarbete mellan skola och lokala idrottsföreningar (inom satsningen kallad "Handslaget") till annan hälsofrämjande verksamhet (yrkande 18).

I motion 2003/04:Kr384 (c) anses att delar av överskottet från Svenska Spels kasinoverksamhet bör tillfalla handikapprörelsens verksamhet för barn och funktionshindrade.

Utskottets ställningstagande

Utskottet behandlade ett motionsyrkande rörande ökade medel till handikappidrotten i mars 2005 (bet. 2004/05:KrU5). I betänkandet framhöll utskottet att i stort sett hela det överskott från AB Svenska Spel som går

till idrotten förs vidare till idrottsföreningars barn- och ungdomsverksamhet (LOK-stödet). Bidragsberättigade till LOK-stödet är barn och ungdomar i åldern 7–20 år. För handikappade gäller dock ingen övre åldersgräns. Detta innebär att i stort sett alla handikappade, till skillnad från icke handikappade, kan ingå i underlaget för ansökningar om bidrag från LOK-stödet. Motionsyrkandet avstyrktes av utskottet. Utskottet har ingen annan uppfattning nu och avstyrker motion 2003/04:Kr282 (m) yrkande 8.

Beträffande motionsyrkandet om att överföra viss del av medlen från satsningen ”Handslaget” till annan hälsofrämjande verksamhet än den som förekommer i samarbetet mellan lokala idrottsföreningar och skola vill utskottet påpeka att ”Handslaget” är en satsning på idrottsrörelsens barn- och ungdomsverksamhet. Någon ändring av inriktningen på denna satsning bör inte aktualiseras, och motion 2003/04:Ub292 (v) yrkande 18 avstyrks.

Utskottet anser inte heller att medel från överskottet från Svenska Spels kasinoverksamhet bör destineras till ett särskilt ändamål och avstyrker således motion 2003/04:Kr384 (c).

Vinsttak

Utskottets förslag i korthet

Frågan om införande av en högsta gräns för utdelning av vinstsumma avstyrks av utskottet.

Motionen

I motion 2003/04:So638 (mp) framhålls att regeringen bör överväga att införa en högsta gräns för utdelning av vinstsumma (yrkande 2). Vidare anförs att någon ideell organisation, såsom Amnesty International, bör ges i uppdrag att fördela överskjutande pengar från anordnat lotteri till hjälpinsatser för barn och människor i utsatta situationer (yrkande 3).

Utskottets ställningstagande

Frågan om införande av en högsta gräns för utdelning av vinstsumma behandlade utskottet senast i betänkande 2002/03:KrU8. De då aktuella motionsyrkandena avstyrktes av utskottet. Utskottet har inte någon annan uppfattning i dag, varför motion 2003/04:So638 (mp) yrkandena 2 och 3 avstyrks.

Marknadsföring

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslag om att begränsa marknadsföringen av spel och om spelmarknadens självsanering av sin marknadsföring med hänvisning till Lotteriutredningens beredning av frågorna.

Jämför reservationerna 9 (fp) och 10 (kd) samt särskilt yttrande 2 (v).

Motionerna

I motion 2004/05:Kr367 (fp) anses att regeringen snarast bör utreda om det är möjligt att införa regler som begränsar reklamens möjligheter att framställa spelandet som enbart positivt. Exempel på sådana begränsningar kan enligt motionärerna vara att korrekta uppgifter om vinstchans alltid måste anges (yrkande 3). Motionärerna framhåller vidare att regeringen bör ta initiativ till att likartade regler om marknadsföringen av spel och lotterier utfärdas på EU-nivå som en del av gemenskapens regelverk för seriös marknadsföring (yrkande 4).

Även i motionerna 2003/04:Kr332 (kd) yrkande 2 och 2004/05:Kr267 (kd) yrkande 2 framhålls att det är nödvändigt att Sverige får ett regelverk för hur våra spel ska marknadsföras och på vilka sätt det kan ske utan att unga människor lockas in i spelberoende.

I motionerna 2003/04:So501 (kd) yrkande 9 och 2004/05:Kr356 (kd) yrkande 3 anges att Lotteriinspektionen bör ges i uppdrag att följa upp spelmarknadens självsanering av marknadsföringen, dvs. effekterna av de riktlinjer för etisk marknadsföring som upprättades under 2002 av spelbolagen.

Utskottets ställningstagande

Lotteriinspektionen redovisade 2000 en kartläggning av marknadsföringen av spel och lotterier i Sverige. Den visar att det totala spelutbudet i Sverige var omfattande liksom marknadsföringen av spel.

Det finns i dag inga särskilda regler för marknadsföring av spel utan det är marknadsföringslagens allmängiltiga regler som gäller. I regeringens koncession till Svenska Spel att anordna kasinospel finns dock i punkt 3 som villkor att bolaget i sin marknadsföring av kasinoverksamhet ska ha en inriktning som är socialt ansvarstagande så att den inte uppfattas som alltför påträngande.

Under hösten 2002 enades spelbolagen (Svenska Spel, ATG, Folkspel, Svebico, A-lotterierna och IOGT-NTO Lotterier) om gemensamma etiska riktlinjer för marknadsföringen. Dessa innebär bl.a. att reklam inte får riktas till minderåriga och att den inte får uppmuntra till överdrivet spelande.

Vidare anges att reklam inte får missbruka konsumenternas förtroende för spelbranschen och att den inte heller får vilseleda konsumenterna. Information om spelrelaterade problem och om den hjälp som finns att få för drabbade och anhöriga ska finnas lättillgänglig för konsumenterna. Dessa riktlinjer kompletterades 2004 med tolkningar till varje punkt i de uppdragna riktlinjerna.

Statens folkhälsoinstitut (FHI) redovisade 2003 till regeringen ett förslag till handlingsprogram för att motverka spelberoende. FHI angav i handlingsprogrammet att spelbolagen har ett stort ansvar för sin marknadsföring och att spelordnarnas riktlinjer för marknadsföring är lovvärda och viktiga. För att etiska regler ska få genomslag måste det enligt FHI finnas en offentlig instans som kan avgöra när marknadsföringen är felaktig. Det bör också enligt FHI finnas möjlighet till sanktioner om reglerna inte följs. FHI föreslår därför att det under inflytande av en lämplig myndighet bildas ett råd för marknadsföringen av spel. Formerna för detta nya råd bör enligt FHI närmare diskuteras och avgöras i överläggningar med spelbolagen.

FHI anför vidare i handlingsprogrammet att marknadsföringens betydelse både för omsättningen av spel och för uppkomsten av spelproblem inte är tydligt kartlagd. Inga studier har enligt FHI påvisat att det finns ett påtagligt samband mellan spelproblem och marknadsföring. Denna fråga bör enligt FHI ytterligare studeras innan det kan vara aktuellt att vidta åtgärder som begränsar marknadsföringen.

I Svenska Spels årsredovisning för 2004 anges att bolagets värdegrund kräver att bolaget har en balans mellan lönsamhet och spelansvar. Bolaget uppger vidare följande: "Maximal vinst är inget självändamål och eftersträvas inte på bekostnad av att vi erbjuder produkter som innebär att människor får svårt att kontrollera sitt spelande." Denna inställning har enligt bolaget lett till att dess marknadsföringskostnaderna reducerats med 20 % på utomhus- och TV-reklam och att de nu ligger på samma marknadsföringsnivå som 2001.

Värt att notera är att de spelformer som har högst omsättning, Jack Vegas och Miss Vegas, sedan ett par år inte marknadsförs över huvud taget. Det samma gäller för spel i kasinon.

I direktiven till Lotteriutredningen anges att frågan om marknadsföringens betydelse för utvecklingen av spelverksamheten och problemspelet ska studeras närmare av utredningen. Granskningen ska även omfatta de gemensamma etiska riktlinjer för marknadsföringen som de svenska spelordnarna själva utarbetat.

Vidare kan påpekas att det enligt lotterilagen (1994:1000) är förbjudet att främja lotterier som är anordnade utanför Sverige. Regeringsrätten slog i oktober 2004 fast att den svenska lotterilagen är i överensstämmelse med EG-rätten. Vidare slogs fast att utställande av ombudsterminaler för utländska spelbolag i Sverige står i strid med svensk lagstiftning liksom att annonsera med länkar – s.k. banners – på utländska spelbolags webbplatser.

Mot bakgrund av Lotteriutredningens beredning av frågor rörande marknadsföringen av spel och de åtgärder som vidtagits av de svenska spelmyndigheterna avstyrker utskottet motionerna 2003/04:Kr332 (kd) yrkande 2, 2003/04:So501 (kd) yrkande 9, 2004/05:Kr267 (kd) yrkande 2, 2004/05:Kr356 (kd) yrkande 3 och 2004/05:Kr367 (fp) yrkandena 3 och 4.

Åldersgräns vid spel

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslag om införande av åldersgräns för fler spel och lotterier och om skärpning av spelombudens ålderskontroll med hänvisning till Lotteriutredningens beredning.

Utskottet avstyrker vidare motionsförslag om granskning av åldersgräns vid privata spelhallar.

Jämför reservationerna 11 (fp), 12 (kd) och 13 (v).

Motionerna

I motion 2004/05:Kr367 (fp) påpekas att det inte är acceptabelt att det saknas regler om åldersgräns för 13 av de 22 olika spel som arrangeras av Svenska Spel. Motionärerna anser att ansvaret att sätta åldersgräns bör vara en del av Lotteriinspektionens myndighetsutövning och tillståndsgivning (yrkande 6).

Vänsterpartiet anför i motion 2004/05:Kr332 att regeringen bör utreda möjligheterna att införa en åldersgräns för de lotterier och spel som i dag inte har någon åldersgräns (yrkande 2).

I motionerna 2003/04:Kr278 (v) yrkande 1 och 2004/05:Kr332 (v) yrkande 1 påpekas att undersökningar som gjorts visar att flera ATG-ombud låtit ungdomar spela för uppseendeväckande stora summor utan att reagera. Motionärerna kräver en skärpning av kontrollen av åldersgränserna hos ATG-ombuden och att tillståndet ska kunna dras in om man bryter mot reglerna.

Även i motion 2003/04:So501 (kd) framhålls behovet av en förbättrad tillsyn av spelombuden, bl.a. vad gäller åldersgränser (yrkande 8).

I motion 2004/05:Kr395 (s) framhålls att kontrollen och uppföljningen av åldersrekommendationer i många av våra privata spelhallar är dålig och därför bör granskas. En sådan granskning skulle enligt motionärerna kunna utföras under ledning av t.ex. Våldsskildringsrådet. För det fall spelhallarna inte lever upp till kraven på självansering bör enligt motionärerna hårdare lagstiftning övervägas.

Utskottets ställningstagande

För spel och lotterier gäller följande bestämmelser om åldersgränser:

Lotterilagen anger en åldersgräns på 18 år för vadhallning i samband med hästtävling, för automatspel samt för roulett, tärnings- och kortspel (s.k. restaurangkasino).

Lotteriförordningen anger en åldersgräns på 18 år för EMV-lotterier (elektromagnetiska vågor). Vid särskilda skäl får Lotteriinspektionen medge undantag från åldersgränsen för visst lotteri.

I Svenska Spels Internettillstånd och ATG:s koncession anges en åldersgräns på 18 år för spel över Internet. Kasinolagen har däremot en åldersgräns på 20 år.

Koncessionen för Svenska Spel anger en gräns på 18 år för oddset och för vadhallning på hundar.

Enligt uppgift från SVEBICO tillämpas 18-årsgräns i bingohallarna.

Den tidigare finansministern Bosse Ringholm har som svar på fråga om han är beredd att föreslå åldersgräns för fler spel som spelas i Sverige hänvisat till den sittande Lotteritredningen (2003/04:1229). Utskottet gör ingen annan bedömning. Motionerna 2004/05:Kr332 (v) yrkande 2 och 2004/05:Kr367 (fp) yrkande 6 avstyrks.

Beträffande motionsyrkandena om bättre kontroll och tillsyn av spelombuden kan anföras att spelombuden enligt sitt avtal med Svenska Spel är skyldiga att kontrollera att bestämmelserna om åldersgräns efterföljs. Om ombudet bryter mot en bestämmelse i lotterilagen kan Svenska Spel häva avtalet. Motsvarande bestämmelser har ATG med sina ombud.

Av Lotteriinspektionens årsredovisning för 2004 kan utläsas att inspektionen detta år gjorde 957 kontroller hos ombud. Av dessa gällde 590 illegala spelautomater medan resterande 367 avsåg kontroll av efterlevnaden av åldersgränser och kreditförbud. Vid kontrollen av spelautomater fann inspektionen illegala spelautomater hos 119 ombud. Återbesök skedde till samtliga 957 ombud. Kontrollen vid dessa besök ledde till 84 interna rapporter. Vidare kan anföras att Svenska Spel enligt sin årsredovisning angett att bolaget under 2004 utökade sina ”på-plats-kontroller” av spelarnas åldersgränser.

I Lotteritredningens direktiv anges i samband med resonemanget om aktörernas utökade ansvar, att man särskilt ska se över reglerna för ålderskontroll vid spel, främst vid spel på automater. Med hänsyn härtill avstyrker utskottet motionerna 2003/04:Kr278 (v) yrkande 1, 2003/04:So501 (kd) yrkande 8 och 2004/05:Kr332 (v) yrkande 1.

När det gäller motionsyrkandet om en åldersgräns vid spel i privata spelhallar kan nämnas att de spelhallar som avses i motionen förefaller tillhandahålla data- och TV-spel, vilka inte omfattas av lotterilagen. Huruvida Internetkaféer ska omfattas av automatspelslagen är för närvarande under prövning i ett mål hos Kammarrätten i Jönköping. Utskottet avstyrker motion 2004/05:Kr395 (s).

Spelberoende

Utskottets förslag i korthet

Med hänsyn till att både Svenska Spel och ATG presenterat utförliga sociala redovisningar av det slag motionärerna efterfrågar avstyrker utskottet motionsförslag av denna innebörd.

Utskottet avstyrker också motionsförslag med krav på att Svenska Spel ska informera om skadeverkningar eftersom sådan information redan lämnas av bolaget.

Jämför reservationerna 14 (m, fp, kd, c) och 15 (v).

Motionerna

I flerpartimotion 2004/05:Kr350 (kd, m, fp, c) anser motionärerna att Svenska Spel och ATG bör ta ett större ansvar än i dag för ett ansvarsfullt spelande och att de med större öppenhet ska redovisa detta arbete för allmänheten. Ett ökat socialt och etiskt ansvarstagande bör enligt motionärerna ligga i företagets intresse. Motionärerna anför att staten bör kräva att företagen årligen gör separata sociala redovisningar där de redogör för sitt arbete med dessa frågor. För att trovärdigheten för redovisningarna och företagen ska öka bör dessa redovisningar enligt motionärerna vara granskade av externa revisorer.

I motionerna 2003/04:Kr278 (v) yrkande 2 och 2004/05:Kr332 (v) yrkande 5 föreslås att regeringen bör ge Svenska Spel direktiv som motsvarar de som Systembolaget har för sin verksamhet när det gäller information om skadeverkningar.

Utskottets ställningstagande

Beträffande motionsyrkandet om att Svenska Spel och ATG bör ta ett större ansvar för ett ansvarsfullt spelande och att bolagen med större öppenhet ska redovisa detta arbete för allmänheten kan noteras att det i regeringens koncession till Svenska Spel respektive ATG anges följande: ”Bolaget svarar för att följa utvecklingen av spelandet. Bolaget ska säkerställa att sociala och hälsomässiga skyddshänsyn tas. Bolaget ska till regeringen senast i samband med årsredovisningen redovisa de åtgärder bolaget vidtagit i syfte att säkra de sociala skyddshänsynen.” Både Svenska Spel och ATG har i sina respektive årsredovisningar för 2004 utförligt presenterat åtgärder av det slag motionärerna efterfrågar. Svenska Spel och ATG har dessutom antagit var sin ny spelansvarspolicy och lagt ned mycket arbete på spelansvarsfrågor. Utskottet ser positivt på detta arbete och vill poängtera att resultatet av det också har redovisats. Utskottet förutsätter att motsvarande redovisningar kommer att presenteras regelbundet även framöver. Med hänsyn härtill avstyrker utskottet motion 2004/05:Kr350 (kd, m, fp, c).

När det gäller motionsyrkandena om direktiv till Svenska Spel liknande dem som getts till Systembolaget om information om skadeverkningar kan noteras att information om spelansvar och telefonnummer till Statens folkhälsoinstitut (FHI) stödlinje för spelberoende alltid ska finnas tillgängliga där Svenska Spels och ATG:s produkter finns samt att numret till stödlinjen också ska finnas på Svenska Spels och ATG:s lotter och kuponger. Något initiativ från riksdagens sida i denna fråga är därför enligt utskottet inte påkallat. Utskottet avstyrker motionerna 2003/04:Kr278 (v) yrkande 2 och 2004/05:Kr332 (v) yrkande 5.

Finansiering av förebyggande åtgärder mot spelmissbruk

Utskottets förslag i korthet

Motionsyrkanden om spelordnarnas ansvar för att finansiera åtgärder mot spelmissbruk avstyrks av utskottet med hänvisning till att Lotteriutredningens beredning inte bör föregripas.

Jämför reservationerna 16 (kd) och 17 (v).

Motionerna

I följande åtta motioner framhålls vikten av att spelordnarna finansierar åtgärder mot spelmissbruk.

I motion 2003/04:Kr278 (v) yrkande 3 föreslås att det skapas en fond som tilldelas medel för att ägna sig åt att utforma behandlingsprogram för utbildning av terapeuter samt för forskning om spelandets negativa sidor. Fonden bör enligt motionärerna finansieras genom att en procentuell andel av de totala spelintäkterna årligen tillfaller denna fond.

Kristdemokraterna anser i motionerna 2003/04:So501 (kd) yrkande 4 och 2004/05:Kr356 (kd) yrkande 9 att det bör föras in bestämmelser i lotterilagen som stadgar att en viss procent av ett spelbolags intäkter ska gå till åtgärder för att förebygga spelmissbruk. Denna andel bör enligt motionärerna vara högre än de ca 5 % som Svenska Spel betalade förra året.

I motionerna 2003/04:Kr332 (kd) yrkande 1 och 2004/05:Kr267 (kd) yrkande 1 begär motionärerna att regeringen lägger fram förslag till lagändring så att minst 5 % av överskottet av spel öronmärks för att betala vård av spelmissbrukare. Dessutom föreslås forskning på området.

Spelanordnare bör enligt motionärerna bakom motionerna 2003/04:Kr323 (mp) och 2004/05:Kr298 (mp) åläggas att avsätta 0,1 % av beskattade vinstmedel till information om spelberoende och dess skadeeffekter.

I motion 2003/04:Kr324 (s) framhåller motionären vikten av ökad forskning om spelberoende och anser att en professur bör inrättas för forskningen om dessa frågor. Denna professur, som ska bekostas genom intäkter från spelverksamhet, bör enligt motionären knytas till högskolan på Gotland.

Utskottets ställningstagande

I direktiven till Lotteriutredningen behandlas frågan om aktörernas ansvar för de negativa sociala och hälsomässiga konsekvenser som kan bli effekten av ett överdrivet spelande. I direktiven anges:

Regeringen har i propositionen Vissa frågor inom spelområdet m.m. (prop. 2002/03:93) redogjort för sin syn på den inhemska utvecklingen och bl.a. aviserat ett antal åtgärder i syfte att motverka negativa effekter av spel. I propositionen angav regeringen även att det inte bara är staten som har ett ansvar för frågan om spelberoende utan att det även är väsentligt att aktörerna inom spel- och lotteriområdet får ett utökat ansvar för de negativa sociala och hälsomässiga konsekvenser som kan bli effekten av ett överdrivet spelande. I detta sammanhang bör man särskilt se över reglerna för ålderskontroll vid spel, särskilt vid spel på automater. Vidare bör frågan om marknadsföringens betydelse för utvecklingen av spelverksamheten och problemspelandet studeras närmare. Granskningen bör även omfatta de gemensamma etiska riktlinjer för marknadsföringen som de svenska spelplanordnarna själva utarbetat.

När det gäller finansieringen av åtgärder mot spelmissbruk kan nämnas att FHI i sitt förslag från 2003 till handlingsprogram för att motverka spelberoende beräknade att det kommer att krävas 40–50 miljoner kronor per år för att genomföra de i handlingsplanen föreslagna åtgärderna. Beloppet fördelar sig med en tredjedel på åtgärder inom vård och behandling, en tredjedel på förebyggande insatser och en tredjedel på forskning. Enligt FHI:s förslag bör medlen avsättas ur överskottet från spelverksamheten.

FHI fick för 2003 9 miljoner kronor, över anslaget 14:7 Folkhälsopolitiska åtgärder på utgiftsområde 9, för att kunna arbeta med att öka kunskapen om spelberoende och stödja verksamheter som kan förebygga spelberoende. För 2004 erhöll FHI 14 miljoner kronor. Medlen skulle användas för bl.a. stöd till inrättande av kunskapscentrum för spelberoende i Malmö, Göteborg och Stockholm, till riktade utbildningsinsatser, självhjälpgrupper och föreningar för spelberoende samt till långsiktig och bred forskning om spel och spelberoende. För att under 2005 kunna fortsätta sitt arbete med spelberoendefrågor inklusive förebyggande åtgärder tilldelades FHI över samma anslag 13,9 miljoner kronor. Regeringen har i budgetpropositionen för 2006 ökat anslaget med 15 miljoner kronor, varvid satsningen hamnar på 29 miljoner kronor detta år för det fall riksdagen inte har någon annan uppfattning.

Beträffande motionsyrkandet om vikten av ökad forskning om spelberoende kan nämnas att det i proposition 2002/03:93 angavs att ett långsiktigt och brett upplagt forskningsprogram om spel och spelberoende skulle genomföras. I programmet ingår bl.a. en studie över längre tid av spelproblem, sambandet mellan kriminalitet och spel och studier av spel över Internet. FHI skulle enligt propositionen ansvara för att en forskningsplan upprättades. Enligt inhämtad uppgift kommer en sådan plan att läggas fram i höst. Den kommer att innehålla förslag på dels uppdragsforskning dvs. sådan forskning som institutet beställer eller i viss mån ansvarar för själv, dels fri akademisk forskning.

FHI har under de senaste åren varit inblandat i en rad forskningsprojekt rörande spelfrågor. De högst prioriterade forskningsfrågorna 2006 kommer enligt FHI att vara en ny omfattande spelvaneundersökning, forskning om ungdom och spel samt en utvärdering av en öppenvårdssatsning.

Med hänsyn till att Lotteriutredningens beredning inte bör föregripas, till att det pågår olika forskningsprojekt rörande spelfrågor och till att verksamhet mot spelberoende tillförts ökade anslag avstyrker utskottet motionerna 2003/04:Kr278 (v) yrkande 3, 2003/04:Kr323 (mp), 2003/04:Kr324 (s), 2003/04:Kr332 (kd) yrkande 1, 2003/04:So501 (kd) yrkande 4, 2004/05:Kr267 (kd) yrkande 1, 2004/05:Kr298 (mp) och 2004/05:Kr356 (kd) yrkande 9.

Kasinon

Utskottets förslag i korthet

En utvärdering av kasinoverksamhet har påbörjats, varför utskottet avstyrker motionsförslag av denna innebörd.

Utskottet anser inte att det är nödvändigt med något initiativ i fråga om olovlig verksamhet vid Casino Cosmopols anläggningar och avstyrker ett sådant motionsförslag.

Likaså avstyrks motionsyrkande om lokaliseringen av nytt kasino, eftersom det är en fråga för regeringen.

Jämför reservationerna 18 (kd) och 19 (v).

Motionerna

I motion 2003/04:Kr322 (v) framhålls att det i beslutet om införande av kasinon i Sverige fastslogs att en utvärdering av verksamheten skulle ske 2005. Med anledning av de larmrapporter som hopat sig om en rad negativa konsekvenser av kasinoverksamhet anser motionärerna att utvärderingen i stället bör göras under 2004 (yrkande 1). I samma motion yrkande 2 begär motionärerna att regeringen i samband med utvärderingen av kasinoverksamheten bör ta upp beslutet om nationella kasinon till förnyad prövning.

Kristdemokraterna anser i motion 2003/04:So501 att staten som ägare tydligt måste markera att prostitution eller annan olaglig verksamhet inte får förekomma vid Casino Cosmopols anläggningar (yrkande 10).

I motion 2003/04:Kr357 (s) framhålls att en fortsatt etablering av internationella kasinon i Sverige bör inberäkna Piteå som en given etableringsort.

Utskottets ställningstagande

Regeringen har tillsatt en särskild utredare med uppgift att utvärdera kasinoverksamheten i Sverige. Enligt direktiven (dir. 2005:69) ska utredaren kartlägga förekomsten av och klarlägga tänkbara orsaker till eventuella sociala eller hälsomässiga skadeverkningar och brottslighet i samband med verksamheten,

- undersöka hur det illegala spelet har påverkats av introduktionen av kasinospel i Sverige,
- undersöka hur AB Svenska Spel har följt de regler som gäller för kasinoverksamheten,
- bedöma behovet av ändringar i regleringen och föreslå de ändringar som kan behövas.

Utvärderingen ska redovisas senast den 28 februari 2006.

Det kan vidare noteras att Stockholms universitet med stöd av FHI redovisat ett antal delrapporter rörande kasinofrågor och att en slutrapport med en fördjupad studie om kasinons effekter beräknas bli klar i oktober 2005.

Med hänsyn till att regeringen nyligen tillsatt en särskild utredare som ser över kasinoverksamheten i Sverige avstyrker utskottet motion 2003/04:Kr322 (v) yrkandena 1 och 2.

Utskottet delar den i motion 2003/04:So501 framförda uppfattningen att det är viktigt att staten som ägare markerar att olaglig verksamhet inte får förekomma vid Casino Cosmopols anläggningar. Utskottet anser dock inte att något initiativ i frågan är påkallat, särskilt inte med hänsyn till den nu pågående utvärderingen av kasinoverksamheten. Motion 2003/04:So501 (kd) yrkande 10 avstyrks.

Lokaliseringen av kasinon är en fråga för regeringen (prop. 1998/99:80 Kasinospel i Sverige m.m. och bet. 1998/99:KrU11). Utskottet avstyrker därför motion 2003/04:Kr357 (s).

Granskning av Svenska Spel

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslag om att granska hur Svenska Spel lever upp till gällande lagstiftning och etiska normer.

Jämför reservation 20 (m).

Motionerna

I motionerna 2003/04:Kr239 (m) yrkande 3 och 2004/05:Kr288 (m) yrkande 3 föreslås att staten ska granska hur AB Svenska Spel lever upp till gällande lagstiftning och etiska normer vad avser t.ex. upphandling och uppträdande i konkurrenssituationer. I motionerna hävdas bl.a. att AB

Svenska Spel nonchalerar rekommendationer från Nämnden för offentlig upphandling och att bolaget använt sig av aggressiv marknadsföring, riktad till ungdomar, av värdeautomaten Jack Vegas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare behandlat ett liknande motionsyrkande (senast i bet. 2002/03:KrU8). Utskottet uttalade då bl.a. följande:

Svenska Spel gör den bedömningen att lagen om offentlig upphandling inte är tillämplig för bolagets verksamhet. Den leverantör som anser sig förfördelad har möjlighet att vända sig till domstol, vilken har befogenhet att avgöra hur lagen ska tolkas. I sista hand är det en fråga för EG-domstolen. Vad gäller frågan om marknadsföring av Jack Vegas har utskottet inhämtat att Svenska Spels värdeautomater inte marknadsförs över huvud taget sedan ett par år.

Utskottet avstyrkte motionsyrkandet med hänvisning till det anförda. Utskottet har ingen annan uppfattning i dag, varför motionerna 2003/04:Kr239 (m) yrkande 3 och 2004/05:Kr288 (m) yrkande 3 avstyrks.

Indragna tillstånd för restaurangägare som inte följer uppställda regler

Utskottets förslag i korthet

Eftersom det redan finns möjlighet att återkalla speltillstånd som getts till en restaurangägare, avstyrker utskottet motioner med förslag om att en sådan möjlighet ska införas.

Motionerna

I motionerna 2004/05:Kr356 (kd) yrkande 4 och 2003/04:So501 (kd) yrkande 5 anses att restaurangägare som inte följer de regler som uppställts för värdeautomater, bl.a. vad gäller åldersgräns, bör få sina tillstånd indragna.

Utskottets ställningstagande

För anordnande av spel på värdeautomater ger regeringen ett grundtillstånd till Svenska Spel medan Lotteriinspektionen ger tillstånd till bolaget att anordna spel på vissa angivna restauranger. Beträffande de tillstånd som ges av Lotteriinspektionen finns möjlighet till varning och återkallelse, och dessa möjligheter har använts när underåriga har tillåtits spela. I praxis anser dock förvaltningsdomstolarna att en sådan åtgärd inte bör vidtas vid en första överträdelse utan att ”råd och rekommendationer” först ska användas av myndigheten. Stöd för detta hämtas i förarbetena till lotterilagen (prop. 1993/94:182 s. 83) där följande sägs:

I första hand bör tillståndsmyndigheten försöka nå rättelse på frivillig väg genom att exempelvis lämna råd och rekommendationer. Som en yttersta åtgärd ska det i likhet med vad som nu gäller vara möjligt för den myndighet som har beviljat tillståndet att meddela varning eller återkalla ett tillstånd. Det ligger i sakens natur att återkallelse bara bör ske när detta är nödvändigt. Ibland kan det framstå som olämpligt att återkalla tillståndet.

Det är således möjligt att återkalla ett tillstånd som givits till en restaurang-ägare som inte följer reglerna. Motionerna 2003/04:So501 (kd) yrkande 5 och 2004/05:Kr356 (kd) yrkande 4 får därför anses tillgodosedda, varför de avstyrks.

Uppföljning och kontroll av värdeautomaterna

Utskottets förslag i korthet

Med hänvisning till bl.a. Lotteriutredningens pågående beredning avstyrker utskottet motionsförslag om uppföljning och kontroll av värdeautomaterna.

Motionen

I motion 2003/04:Kr331 (s) framhålls att uppföljningen och kontrollen av värdeautomater måste förbättras. Motionären anför att det är direkt otillfredsställande att Lotteriinspektionen inte genomför mer än 200 kontroller årligen samtidigt som legala värdeautomater finns på 2 200 serveringsställen (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Av Lotteriinspektionens årsredovisning kan utläsas att det under 2004 genomfördes 624 kontroller av spelplatser med värdeautomater av typen Jack Vegas och Miss Vegas. Av kontrollerna ledde 25 till anmärkningar. De flesta anmärkningarna har enligt inspektionen rört misstänkt olagliga spelautomater, olämpliga placeringar och brister i uppsikten över automaterna. De anmärkningar som gjorts har enligt inspektionen snabbt resulterat i rättelse från anordnaren. Året innan gjordes 598 kontroller med 26 anmälningar som följde.

Vidare kan nämnas att Lotteriinspektionen 2003 fastställde ett antal villkor samt kontroll- och ordningsbestämmelser för spel på Svenska Spels värdeautomater. Bland annat ska Svenska Spel regelbundet utbilda ombud och anställda hos ombud och då gå igenom gällande bestämmelser för värdeautomatspel. Enligt Svenska Spels årsredovisning räknar bolaget med att under 2005 genomföra ca 200 utbildningar för sammanlagt 2 700 ombud och att i samarbete med ATG genomföra spelansvarsutbildningar.

Det kan tilläggas att det i direktiven till Lotteriutredningen anges att utredningen bör se över reglerna för ålderskontroll vid spel, särskilt vid spel på automater.

Med hänsyn till de kontroller som görs, till den utbildning som genomförs och till att Lotteriutredningens beredning inte bör föregripas avstyrker utskottet motion 2003/04:Kr331 (s) yrkande 2.

Utvärdering av konsekvenserna av införande av värdeautomater

Utskottets förslag i korthet

Med hänvisning till de utvärderingar rörande värdeautomatspel som Lotteriinspektionen gjort avstyrker utskottet motioner med krav på en sådan utvärdering.

Motionerna

I motionerna 2004/05:Kr356 (kd) yrkande 5 och 2003/04:So501 (kd) yrkande 6 begärs att en utvärdering genomförs av konsekvenserna av införandet av AB Svenska Spels värdeautomater Jack och Miss Vegas. En sådan utvärdering utlovades enligt motionärerna av regeringen när 5 000 automater placerats ut. I dag finns enligt motionärerna ca 7 100 automater utplacerade och någon utvärdering är inte gjord.

Utskottets ställningstagande

Lotteriinspektionen har mot bakgrund av regeringens utfästelser om utvärdering rörande värdeautomatspel gjort två sådana utvärderingar, 1997 och 2000. Den senare avsåg spelets effekter i fråga om kostnader, intäkter och sociala förhållanden. Lotteriinspektionen har dessutom i år lagt fram en rapport med anledning av FHI:s förslag till handlingsplan för att motverka spelberoende. I rapporten (Effekter av Statens folkhälsoinstituts förslag till begränsningar för spel på värdeautomater) lyfter inspektionen fram tre förslag från FHI:s handlingsplan, nämligen en begränsning av öppettiderna för värdeautomatspel till tiden mellan klockan 16.00 och 24.00, en minskning av antalet värdeautomater totalt samt vissa tekniska åtgärder för att minska skaderiskerna.

Utskottet vill i sammanhanget också nämna att Svenska Spel under 2004 arbetat med att utveckla nya, helt egna spelautomater som är mer anpassade till den svenska marknaden och till svenska krav på spelansvar. Ambitionen är att öka antalet spelare men minska insatserna per speltillfälle. Den nya automaten har en förändrad design, den tar mindre plats och har ett modernt stilrent utseende för att lättare passa in i ”rätt” restaurangmiljö. Även spelinnehållet har förändrats. Den nya automaten innehåller två

spel. Dessa tar något längre tid att spela än tidigare spel av typen poker och hjulspel. De är dessutom utvecklade så att de ska vara mer aktiverande och underhållande än befintliga spel. Automaterna kommer att börja tas i bruk under 2005.

I och med de utvärderingar som Lotteriinspektionen genomfört får motionerna 2003/04:So501 (kd) yrkande 6 och 2004/05:Kr356 (kd) yrkande 5 anses tillgodosedda, varför de avstyrks.

Begränsade öppettider för spel på värdeautomater

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslag om att begränsa öppettiderna för värdeautomaterna.

Jämför reservation 21 (kd).

Motionerna

I motionerna 2004/05:Kr356 (kd) yrkande 6 och 2003/04:So501 (kd) yrkande 7 anförs, i likhet med vad FHI föreslagit, att värdeautomatspelen bör få användas bara under kvällstid och på helger eftersom spelet, enligt FHI, på dagtid domineras av de spelare som är spelberoende eller har problem med sitt spelande.

Utskottets ställningstagande

Lotteriinspektionen har angående öppettiderna framhållit att Sverige i ett internationellt perspektiv har ett regelverk som starkt begränsar tillgängligheten till värdeautomater samt vidare anført¹:

Öppettiderna för värdeautomaterna har efter FHI:s förslag till handlingsplan minskat så att de nu överensstämmer med serveringstillståndets tider. Mot bakgrund av att det inte heller finns något forskningsunderlag som visar att det är fler spelberoende som spelar på värdeautomaterna på dagen än på kvällen eller att andelen spelberoende skulle bli mindre vid mer begränsade öppettider samt då det finns en stor risk att den illegala automatspelsmarknaden kommer att öka är det i dag tveksamt om det föreligger någon anledning att ytterligare inskränka öppettiderna.

Utskottet anser i likhet med Lotteriinspektionen att man bör avvakta med att ytterligare inskränka öppettiderna till dess det finns tillräckligt forskningsunderlag som stöder motionärernas önskemål. Motionerna 2003/04:So501 (kd) yrkande 7 och 2004/05:Kr356 (kd) yrkande 6 avstyrks.

¹ Lotteriinspektionens rapport "Effekter av statens folkhälsoinstituts förslag till begränsningar för spel på värdeautomater", 2005-02-21.

Illegala spelautomater

Utskottets förslag i korthet

Utskottet ser positivt på det arbete som bedrivs mot illegala spelautomater och har förhoppningen att goda exempel sprids. Utskottet avstyrker motionsförslag som berör dessa frågor.

Jämför reservation 22 (kd, c).

Motionerna

I motion 2004/05:Kr267 (kd) påpekas att Lotteriinspektionen sommaren 2004 angett att man lämnat in ett antal anmälningar om olagliga spelautomater men att inget hänt. Motionären framhåller att det finns behov av större polisinsatser för att komma till rätta med illegala spelautomater (yrkande 3).

Även i motion 2004/05:Kr356 (kd) anser motionärerna att polisen i större utsträckning bör prioritera åtgärder mot illegala spelautomater, eftersom de har starkt samband med den organiserade brottsligheten (yrkande 7).

Samma ämne tas upp i motion 2003/04:Kr331 (s) där motionären anser att en särskild studie bör genomföras av polismyndigheternas möjligheter att ingripa och deras insatser mot illegala spelautomaterna. Syftet med studien bör enligt motionären vara att stärka polisens möjligheter att ingripa (yrkande 3).

Utskottets ställningstagande

Lotteriinspektionen kartlade i samråd med Rikspolisstyrelsen 2003 den svenska marknaden för automatspel och liknande spel som saknar tillstånd. Kartläggningen visade att antalet sådana spel kunde uppskattas till minst 3 000 stycken, vilka beräknades omsätta miljardbelopp. Resultatet av kartläggningen blev bl.a. att Rikspolisstyrelsen fick i uppdrag att till regeringen redovisa vilka åtgärder som vidtagits mot bakgrund av rapportens resultat. Det gjorde Rikspolisstyrelsen i sin årsredovisning för 2004 där det bl.a. sägs att omfattningen av polisens kartläggning av oreglerad automatspelsverksamhet varierar över landet och att ungefär hälften av polismyndigheterna redovisar att man gjort eller påbörjat en kartläggning. Vidare anförs att åtgärderna mot illegalt automatspel varierar över landet och kan förklaras av att den illegala spelverksamheten är mest utbredd i storstäderna.

Lotteriinspektionen har i sin ovannämnda rapport med förslag till begränsningar för spel på värdeautomater kommenterat den enkät som låg till grund för polisens redovisning och anfört bl.a.: ”De flesta polismyndigheter har inte agerat i någon större utsträckning mot illegala spelautomater. Vid tillfällena då tillslag eller beslag gjorts har utredningen ofta lagts ner då man inte kunnat styrka brott. Det framgår inte av enkätsvaren huruvida ytterligare resurser kommer att läggas på området i framtiden.”

Enligt inhämtad uppgift finns det på en del platser i landet enskilda poliser som aktivt arbetar med frågor rörande illegala spelautomater, bl.a. på polismyndigheterna i Malmö, Örebro och Göteborg. Problemen med de illegala spelautomaterna är enligt Malmöpolisen bl.a. att den aktuella lagstiftningen är svårtillgänglig samt att den tekniska utvecklingen vad gäller spelautomaterna är väldigt snabb. För att komma till rätta med de illegala spelautomaterna behövs det enligt polisen en djupare och mer spridd kunskap bland de poliser som i sin verksamhet kommer i kontakt med illegala spelautomater. Ett stort problem är enligt polisen definitionen av begreppet spelautomater. Det ställs enligt polisen ut automater som ägarna hävdar är persondatorer men som enligt polisen är spelautomater som kräver tillstånd. Tingsrätten i Malmö har i ett antal domar under maj månad 2005 gått på polisens linje.

Polismyndigheten i Örebro län lät under tre månader två poliser arbeta med att komma till rätta med de illegala spelautomaterna. När de inledde arbetet kartlade de omfattningen och kom fram till att det fanns ca 200 illegala spelautomater i länet. Dessa är i dag borta och polisen har regelbundna uppföljningar för att kontrollera att spelautomaterna inte återkommer.

Utskottet ser positivt på det arbete som bedrivs på flera håll i landet för att komma till rätta med problemen kring de illegala spelautomaterna. Utskottet hyser förhoppningen att goda exempel sprids, att kunskaper överförs och att erfarenhetsutbyten sker. Med hänsyn till det anförda avstyrker utskottet motionerna 2003/04:Kr331 (s) yrkande 3, 2004/05:Kr267 (kd) yrkande 3 och 2004/05:Kr356 (kd) yrkande 7.

Tillståndsgivning för spelautomater

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslag om att polismyndigheten i samtliga fall ska beredas tillfälle att yttra sig då det gäller tillståndsgivning för spelautomater.

Motionen

I motion 2003/04:So501 (kd) anføres att Lotteriinspektionen i samtliga fall då det gäller tillståndsgivning för spelautomater bör bereda polismyndigheten tillfälle att yttra sig (yrkande 11).

Utskottets ställningstagande

En skyldighet att bereda polismyndigheten tillfälle att yttra sig vid tillståndsgivning föreligger enligt automatspelslagen för förströelseautomater. Värdeautomater på restaurang kräver serveringstillstånd, och en prövning av

polismyndigheten görs i samband med att sådana tillstånd ges. Utskottet anser inte att det finns skäl att ge polismyndigheten tillfälle att yttra sig i samtliga tillståndsärenden, varför motion 2003/04:So501 (kd) yrkande 11 avstyrks.

Uppsikten över spelautomater

Utskottets förslag i korthet

Med hänsyn till de krav som Lotteriinspektionen ställer på placeringen av värdeautomater avstyrker utskottet ett motionsyrkande om utredning rörande uppsikten av spelautomater.

Motionen

I motion 2003/04:Kr332 (kd) framhålls behovet av att undersöka hur restaurangägarna prioriterar uppsikten över spelautomater (yrkande 3).

Utskottets ställningstagande

Enligt Lotteriinspektionens villkor ska värdeautomater placeras på ett sådant sätt att de är en integrerad del av verksamheten. Vidare ska de vara placerade så att personalen i restaurangen har tillsyn över dem och kan förhindra att minderåriga spelar. Vid ansökan om tillstånd till värdeautomater måste en skalenlig ritning lämnas in för kontroll av att villkoren följs. Förekommer underårigt spel kan tillståndet till värdeautomaterna dras in.

Mot bakgrund av de krav som Lotteriinspektionen ställer på placeringen av värdeautomaterna finner utskottet inte skäl att föreslå riksdagen någon åtgärd. Utskottet avstyrker motion 2003/04:Kr332 (kd) yrkande 3.

Ersättningsnivåer för de näringsställen som upplåter plats för värdeautomater

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslag om ändrade ersättningsnivåer för de näringsställen som upplåter plats för värdeautomater.

Motionen

I motion 2004/05:Kr333 (v) anføres att den som upplåter plats för värdeautomater i dag ersätts med 35 % av nettoomsättningen, vilket motsvarar ca 30 % av hela omsättningen på spelet. För många mindre näringsställen utgör spelautomaterna en betydande del av omsättningen. Detta medför enligt

motionärerna att det finns en överhängande risk att det tillåts spel som inte borde få förekomma. I stället bör man enligt motionärerna välja en fast ersättning per spelapparat (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Svenska Spel har infört regler som innebär att ingen spelplats med fler än tre automater får ha en intäkt från värdeautomatspelet som överstiger 35 % av restaurangens bruttoomsättning (exklusive spelintäkterna). Svenska Spels syfte med regleringen är att ingen restaurang ska förvandlas till en spelhåla där spelet är en huvudnäring. Regleringen ledde till att bolaget vid årsskiftet 2004/05 tog bort ca 200 automater från sådana restauranger.

Svenska Spel anser att det är viktigt för att bolaget ska kunna ta sitt spelansvar att värdeautomaterna placeras hos engagerade restaurangägare och att automaterna finnas i bra miljöer. Enligt bolaget är de som har störst incitament att komma åt en fast ersättning ofta mindre lämpliga att inneha värdeautomater.

Med hänsyn till de nya regler som Svenska Spel har infört och då stöd saknas för motionärernas farhågor avstyrker utskottet motion 2004/05: Kr333 (v) yrkande 2.

Spelombud

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslag om att statliga spelbolag bör vara skyldiga att tillhandahålla ombudsspel och service i hela landet.

Motionen

I motion 2004/05:Kr330 (c) anförs att statliga spelbolag bör vara skyldiga att tillhandahålla ombudsspel och service i hela landet i de butiker som önskar ha den tjänsten för sina kunder.

Utskottets ställningstagande

Den tidigare finansministern Bosse Ringholm anförde följande som svar på en fråga vad regeringen avser att vidta för åtgärder mot att AB Svenska Spel minskar antalet ombud (2001/02:734):

AB Svenska Spel skall såsom affärsdrivande företag eftersträva lönsamhet och effektivitet, givetvis inom de ramar som regering och riksdag har angivit. Riksdagen har uttalat att en väl utbyggd service i såväl storstad som glesbygd skall eftersträvas. Syftet är dock inte att via AB Svenska Spel ge statligt glesbygdssöd genom att bolaget upplåter ombudskap som innebär företagsekonomisk förlust för bolaget.

AB Svenska Spel följer väl vad riksdagen uttalat. AB Svenska Spel gör stora ansträngningar för att bibehålla ett så spritt ombudskap som möjligt liksom att val av ombud skall ske på ett icke diskriminerade sätt. För spelombud i glesbygd görs särskilda övervägande som i vissa fall innebär att dessa ombud, trots att det för AB Svenska Spel ej är företagsekonomiskt motiverat, kan fortsätta sitt ombudskap. AB Svenska Spel har även redovisat sitt system för val av ombud för Konkurrensverket och erhållit ett s.k. icke-ingripande besked från verket, dvs. systemet för val av ombud kan inte anses utgöra missbruk av dominerande ställning.

AB Svenska Spel är en egen juridisk person och sköter sin verksamhet självständigt. Jag har fullt förtroende för AB Svenska Spels styrelse och ledning och finner ingen anledning att vidta några åtgärder i ärendet.

ATG har enligt inhämtad uppgift ungefär motsvarande kriterier som Svenska Spel vad gäller ombudspolicy.

Utskottet delar den tidigare finansministerns uppfattning och anser att det inte föreligger någon anledning att vidta några åtgärder i ärendet, varför motion 2004/05:Kr330 (c) avstyrks.

Restaurangkasinospel

Utskottets förslag i korthet

Utskottet anser inte att polismyndigheten i varje enskilt fall bör beredas möjlighet att yttra sig när det gäller tillstånd till restaurangkasinospel och avstyrker ett sådant motionsförslag.

Jämför reservation 23 (fp).

Motionen

I motion 2004/05:Kr367 (fp) föreslås att Lotteriinspektionen ska bereda inte bara kommunen utan även polismyndigheten tillfälle att yttra sig när det gäller tillstånd till restaurangkasinospel (yrkande 7).

Utskottets ställningstagande

Innan Lotteriinspektionen fattar beslut om tillstånd till restaurangkasinospel ska enligt lotteriförordningen (1994:1451) berörd kommun ges tillfälle att yttra sig. Inspektionen får dessutom enligt förordningen begära in de uppgifter som behövs för att pröva en ansökan.

Enligt uppgift från Lotteriinspektionen inhämtas vid tillståndsgivning till restaurangkasino utdrag ur belastningsregistret. Dessutom är det ett krav att det finns serveringstillstånd för att restaurangkasino ska få anordnas på en restaurang. Kasinoanordnaren kan vara samma person som driver restaurangen. Vid tillståndsgivningen har en prövning redan gjorts av polismyndigheten i samband med att serveringstillståndet givits. Det förekommer

också att det är olika personer som driver restaurang och kasino. Miljön på spelplats har då bedömts av polismyndigheten i samband med att serveringstillstånd givits.

Utskottet har tidigare ansett att det inte bör vara nödvändigt att i varje enskilt fall bereda polismyndigheten möjlighet att yttra sig, utan att det bör ankomma på Lotteriinspektionen att avgöra när så ska ske (bet. 2002/03:KrU8). Riksdagen har beslutat i enlighet med detta. Utskottet finner inte skäl att göra någon annan bedömning i dag, varför motion 2004/05:Kr367 (fp) yrkande 7 avstyrks.

Lotteriförsäljningsautomater

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslag om att folkrörelserna ska få ställa ut lottförsäljningsterminaler.

Motionen

I motion 2003/04:Kr285 (c) föreslås att det lokala föreningslivet ska få samma rätt som rikslotterierna att placera ut lottförsäljningsterminaler (yrkande 13).

Utskottets ställningstagande

Den nya Spel- och lotteriutredningen föreslog i sitt slutbetänkande *Föreningslivet på spel- och lotterimarknaden* (SOU 2000:9) att lottförsäljningsterminaler skulle introduceras för rikslotterierna som på det sättet skulle få en modern distributionsform. Utredningsförslaget har inte genomförts vare sig för rikslotterier, såsom föreslogs, eller för andra lotterier. Utskottet har tidigare avstyrkt ett liknande motionsyrkande (bet. 2002/03:KrU8). Utskottet har ingen annan uppfattning i dag. Motion 2003/04:Kr285 (c) yrkande 13 avstyrks.

Internetspel

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslag om att göra en översyn av lotterilagen vad gäller spelbolagens möjligheter att erbjuda gratis-spel på Internet.

När det gäller forskning kring spel frågor anser utskottet att det bör vara berörda parter inom forskningens område som ska avgöra vilka frågor som ska prioriteras. Utskottet avstyrker motionsförslag som väljer ut viss forskning inom spelområdet.

Utskottet avstyrker också motionsförslag om att låta en viss procent av insatsen från de svenska Internetspelen gå till en speciell idrotts- eller kulturförening..

Motionerna

I motion 2004/05:Kr265 (fp) anförs att det behöver göras en översyn av lotterilagen vad gäller spelbolagens möjligheter att erbjuda gratisspel på Internet. Motionärerna anser att det inte är ansvarsfullt av svenska spelbolag att erbjuda denna möjlighet.

I motion 2004/05:Kr356 (kd) förordas en omfattande forskning kring utvecklingen av spel via Internet och mobiltelefoni (yrkande 11).

För att få människor att spela på de svenska Internetspelen skulle man enligt motion 2004/05:Kr354 (c) kunna låta en viss procent av insatsen gå till den spelande personens lokala idrotts- eller kulturförening. Motionärerna begär att regeringen ser över denna möjlighet (yrkande 20).

Utskottets ställningstagande

Enligt information från Lotteriinspektionen ger nuvarande regelverk för Internetspel samtliga svenska lotterianordnare vissa möjligheter att erbjuda gratisspel. Utskottet anser att det i avvaktan på Lotteriutredningens pågående beredning inte finns skäl att ändra på denna ordning. Utskottet avstyrker motion 2004/05:Kr265 (fp).

Beträffande motionsyrkandet om forskning kring utvecklingen av spel via Internet och mobiltelefoni kan anföras att FHI låtit en forskare sammanställa den forskning som finns tillgänglig om Internetspel och spelproblem. Lotteriinspektionen har i sin i februari 2005 avlämnade rapport om spelmarknadens utveckling i Sverige och internationellt angett följande: ”När antalet användare med tillgång till avancerade mobilterminaler med hög dataöverföringskapacitet är tillräckligt stort så kommer naturligtvis också spelbolagen att erbjuda sina speltjänster i den mobila kanalen i allt större utsträckning.”

Utskottet anser att det bör vara berörda parter inom forskningens område som ska avgöra vilka frågor som ska prioriteras när det gäller forskning kring spelfrågor. Utskottet avstyrker därmed motion 2004/05:Kr356 (kd) yrkande 11.

När det gäller motionsyrkandet att låta en viss del av insatsen gå till den spelande personens lokala idrotts- eller kulturförening kan först påpekas att folkrörelserna i dag driver lotteri på Internet och att man genom att spela på dessa lotterier kan styra att pengarna ska gå till folkrörelserna, om än inte till en speciell förening. Vidare kan nämnas att Lotteriutredningen enligt direktiven bl.a. ska lämna förslag om anpassning av den nuvarande regleringen till såväl den marknadsmissiga som tekniska utvecklingen. Utskottet anser att Lotteriutredningens arbete bör avvaktas och avstyrker därför motion 2004/05:Kr354 (c) yrkande 20.

Utskottet vill i detta sammanhang också ta upp frågan om pokerspel på Internet, s.k. nätpoker.

I den forskarrapport som gjorts på uppdrag av FHI i april 2005 anges bl.a. följande. Den ökade internationaliseringen via spel på nätet har inneburit att alltfler svenskar sannolikt väljer spelformer som inte finns i legal form på de svenska kasinona. En sådan är nätpoker. Det finns i dag ett stort antal spelmöjligheter via Internet, ibland med svenskspråkiga instruktioner. Rapporter tyder på att marknaden för Internetpoker internationellt sett ökat med 600 % under perioden november 2003 till november 2004 (The River City Group 2004 enligt Lotteriinspektionen, 2005). Hur utbredd spelandet på nätpoker är i Sverige går inte att ange. Nätpoker innehåller alla eller de flesta av de faktorer som forskningen hittills klarlagt ökar risken för problematiskt spelande. Det bekräftas av att andelen hjälpsökande som vänt sig till den svenska stödtelefonen för spelberoende och som angett nätpoker som problemspel har ökat markant. Andra halvåret 2004 var det färre än 5 %, jämfört med 17 % första kvartalet 2005. Det gjorde nätpoker till det vanligaste angivna problemspelet närmast efter spelautomater. Liksom för andra spel på Internet är det vid nätpokerspel tekniskt möjligt att använda sig av olika begränsningar som hjälper spelarna att hålla sitt spelande på en oproblematiske nivå. På en del internationella spelsajter finns i dag möjlighet att införa spelbegränsningar och självavstängning, andra saknar spelansvarsprogram och har även brister i ålderskontroll. Man vet i dag inget om hur effektiva spelansvarsprogrammen är, däremot vet man att de används.

Lotteriinspektionen har i sin ovannämnda rapport Spelmarknadens utveckling i Sverige och internationellt, 2005, angett att man i USA har antagit att en faktor som har drivit på tillväxten för pokerspelandet på Internet är de TV-program som visar pokerturneringar som underhållning på bästa sändningstid. Tittarsiffrorna har stigit kraftigt under de senaste åren och eftersom man i programmen gör reklam för webbplatser som erbjuder pokerspel så har också onlinespelandet ökat.

Svenska Spel har hos regeringen ansökt om att få anordna pokerspel på Internet. Ansökan bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Travsportens utveckling

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslag som tar upp travsportens sparpaket och travsportens utveckling.

Motionerna

I motionerna 2003/04:Kr349 (c), 2003/04:Kr360 (c) yrkande 1 och 2003/04:Kr383 (s) anförs att Svenska Travsportens Centralförbund (STC) lagt fram förslag till besparingar som om de genomförs i första hand kommer att drabba Norrland. Motionärerna anför att det finns skäl för alla inblandade parter att känna ett stort ansvar för att hästsporten som helhet ges goda utvecklingsförutsättningar också för framtiden.

Utskottets ställningstagande

Enligt inhämtad uppgift från ATG drabbades bolaget 2002/03 av en kraftig spelnedgång. Det fördelningssystem som då användes var inte anpassat till en sådan situation, varför ATG fick ett underskott på 180 miljoner kronor. Detta ledde till att ett sparpaket genomfördes för travsporten med början 2004. Sparpaketet uppgick till ca 70 miljoner kronor, varav ca 15 miljoner kronor avsåg en begränsning av antal travtävlingdagar på framför allt Norrlandstravbanorna. I det ursprungliga sparpaketet fanns ett beslut om att en eller flera travbanor skulle läggas ned fr.o.m. den 1 januari 2005. Någon sådan nedläggning är dock inte längre aktuell.

Frågan om innehållet i det sparpaket som lagts fram är dock inte en fråga för riksdagen, varför motionerna 2003/04:Kr349 (c), 2003/04:Kr360 (c) yrkande 1 och 2003/04:Kr383 (s) avstyrks.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. **Reglerad spelmarknad, punkt 1 (m)**

av Kent Olsson (m), Lena Adelsohn Liljeroth (m) och Anna Lindgren (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om reglerad spelmarknad. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2003/04:Kr239 yrkandena 1 och 2 samt 2004/05:Kr288 yrkande 1 och avslår motionerna 2003/04:Kr252, 2003/04:Kr382, 2004/05:Kr294 yrkandena 1 och 2, 2004/05:Kr326, 2004/05:Kr354 yrkande 19, 2004/05:Kr356 yrkande 2, 2004/05:Kr367 yrkandena 1 och 5, 2004/05:Kr393 och 2004/05:Kr394.

Ställningstagande

På den svenska spelmarknaden har i dag Svenska Spel tillsammans med ATG en dominerande ställning. Med undantag av vissa marginella spelformer råder det monopol. Konkurrensen på spelmarknaden i Sverige är därmed i stort sett obefintlig. Om man bortser från det socialdemokratiska A-lotteriet, som getts särskilda privilegier av regeringen, har folkrörelserna och andra ideella organisationer inga möjligheter att utveckla sina spel och lotterier för att förbättra sin ekonomi.

Den befintliga monopolsituationen skapar problem såväl för dem som vill utveckla spel och lotterier inom landet som för spelkonsumenterna. Spelföretagare och ideella organisationer har i dag mycket begränsade möjligheter att utveckla sin spel- och lotteriverksamhet i syfte att skapa intäkter och nya jobb inom landet. I synnerhet är detta allvarligt för de folk- och idrottsrörelser som skulle kunna få ett viktigt tillskott till sin verksamhet denna väg. I stället växer det fram en rik flora av Internetspelsföretag som är baserade utomlands. För spelkonsumenterna leder den begränsade konkurrensen till sämre vinstmöjligheter i förhållande till vad de har på den konkurrensutsatta spelmarknaden (främst över Internet) och vad de skulle kunna ha på den traditionella spel- och lotterimarknaden som i dag är monopolskyddad.

För såväl spelföretag, ideella organisationer som spelkonsumenter är det viktigt att den svenska spelmarknaden öppnas för konkurrens och utvecklingsmöjligheter. Det är viktigt med rättvisa konkurrensvillkor och att de entreprenörer som finns inom denna bransch ska kunna verka och bedriva verksamhet precis som på vilken annan fri marknad som helst.

Bakgrunden till den nuvarande monopolsituationen är att statligt ägda spelföretag som Svenska Spel skulle innebära minskad risk för spelberende, minskad omfattning av spelandet samt att verksamheten bedrivs på ett ansvarsfullt sätt. Statliga företag är dock ingen garanti för att verksamheten bedrivs med särskild hänsyn till spelandets baksidor. Få företag marknadsför sig lika aggressivt som Svenska Spel, vilket årligen satsar över 1 miljard kronor på reklam och PR.

Det är hög tid att avskaffa monopolet på spelmarknaden och öppna för privata entreprenörer. Svenska Spel lämpar sig utmärkt för privatisering och borde delas upp i mindre enheter som skulle kunna säljas till ett antal olika aktörer, t.ex. inom folk- och idrottsrörelsen.

Med hänvisning till det anförda anser vi att riksdagen bör delvis bifalla motionerna 2003/04:Kr239 (m) yrkandena 1 och 2 samt 2004/05:Kr288 (m) yrkande 1 och avslår motionerna 2003/04:Kr252 (s), 2003/04:Kr382 (fp), 2004/05:Kr294 (c) yrkandena 1 och 2, 2004/05:Kr326 (s), 2004/05:Kr354 (c) yrkande 19, 2004/05:Kr356 (kd) yrkande 2, 2004/05:Kr367 (fp) yrkandena 1 och 5, 2004/05:Kr393 (s) och 2004/05:Kr394 (v).

2. Reglerad spelmarknad, punkt 1 (fp)

av Lennart Kollmats (fp) och Hans Backman (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i reservationen om reglerad spelmarknad. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:Kr382 och 2004/05:Kr367 yrkandena 1 och 5 samt avslår motionerna 2003/04:Kr239 yrkandena 1 och 2, 2003/04:Kr252, 2004/05:Kr288 yrkande 1, 2004/05:Kr294 yrkandena 1 och 2, 2004/05:Kr326, 2004/05:Kr354 yrkande 19, 2004/05:Kr356 yrkande 2, 2004/05:Kr393 och 2004/05:Kr394.

Ställningstagande

Vi vill slå vakt om målet för den sociala spelpolitiken också när detta går ut över statens intäkter från Svenska Spel och ATG. Spel och lotterier i Sverige möter allt hårdare konkurrens från spelarrangörer på Internet och annan tilltagande internationell konkurrens. För att kunna kontrollera att

spelandet sker under socialt ansvarsfulla former och att överskottet kommer det allmänna eller allmännyttiga ändamål till del krävs därför en tydlig och förutsebar spelpolitik i Sverige.

Trots de avigsidor som spelandet har, och inte minst den aggressiva marknadsföringen från de statliga aktörerna på spelmarknaden, är det enligt vår uppfattning viktigt att de svenska spel- och lotterianordnarna har rimliga villkor och kan konkurrera med utländska spelordnare. Konsekvenserna är annars att spelandet till stor del flyttas över på aktörer som varken är bundna av de svenska begränsningarna eller återför vinstmedel till samhällsnyttiga verksamheter.

Folkpartiet har inga principiella invändningar mot utländska spelbolag. Vi anser dock att utländska spelbolag måste följa det svenska regelverket om begränsat vinstandelstak och att de på något sätt ska bidra till att stärka ett samhällsnyttigt ändamål.

Vi anser att regeringen snarast bör återkomma med förslag till hur svenska spelordnares konkurrenskraft ska kunna bibehållas under socialt rimliga former och under vilka former utländska aktörer på spelmarknaden ska kunna etablera sig i Sverige.

Med hänvisning till det anförda anser vi att riksdagen bör bifalla motionerna 2003/04:Kr382 (fp) och 2004/05:Kr367 (fp) yrkandena 1 och 5 samt avslå motionerna 2003/04:Kr239 (m) yrkandena 1 och 2, 2003/04:Kr252 (s), 2004/05:Kr288 (m) yrkande 1, 2004/05:Kr294 (c) yrkandena 1 och 2, 2004/05:Kr326 (s), 2004/05:Kr354 (c) yrkande 19, 2004/05:Kr356 (kd) yrkande 2, 2004/05:Kr393 (s) och 2004/05:Kr394 (v).

3. Reglerad spelmarknad, punkt 1 (kd)

av Gunilla Tjernberg (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om reglerad spelmarknad. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Kr356 yrkande 2 och avslår motionerna 2003/04:Kr239 yrkandena 1 och 2, 2003/04:Kr252, 2003/04:Kr382, 2004/05:Kr288 yrkande 1, 2004/05:Kr294 yrkandena 1 och 2, 2004/05:Kr326, 2004/05:Kr354 yrkande 19, 2004/05:Kr367 yrkandena 1 och 5, 2004/05:Kr393 och 2004/05:Kr394.

Ställningstagande

Jag anser att den utredning som för närvarande ser över lotterilagsstiftningen på nytt ska se över frågan om vinstandelstak.

Med hänvisning till det anförda anser jag att riksdagen bör bifalla motion 2004/05:Kr356 (kd) yrkande 2 och avslå motionerna 2003/04:Kr239 (m) yrkandena 1 och 2, 2003/04:Kr252 (s), 2003/04:Kr382 (fp),

2004/05:Kr288 (m) yrkande 1, 2004/05:Kr294 (c) yrkandena 1 och 2, 2004/05:Kr326 (s), 2004/05:Kr354 (c) yrkande 19, 2004/05:Kr367 (fp) yrkandena 1 och 5, 2004/05:Kr393 (s) och 2004/05:Kr394 (v).

4. Reglerad spelmarknad, punkt 1 (c)

av Lars-Ivar Ericson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om reglerad spelmarknad. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Kr294 yrkandena 1 och 2 samt 2004/05:Kr354 yrkande 19, bifaller delvis motion 2004/05:Kr394 och avslår motionerna 2003/04:Kr239 yrkandena 1 och 2, 2003/04:Kr252, 2003/04:Kr382, 2004/05:Kr288 yrkande 1, 2004/05:Kr326, 2004/05:Kr356 yrkande 2, 2004/05:Kr367 yrkandena 1 och 5 samt 2004/05:Kr393.

Ställningstagande

Intäkterna från spel och lotterier till folkrörelserna bygger på ett system med en reglerad marknad. I dag angrips denna reglering från flera håll, framför allt från kommersiella internationella spelbolag.

Även EU:s tjänstedirektiv utgör ett hot, genom sitt krav på liberalisering av spelmarknaderna i de enskilda medlemsländerna. Vid en konferens i Köpenhamn i juni 2004, med deltagande från riksidrottsförbunden i Tyskland, Danmark, Sverige, Finland och Holland, diskuterades EU:s förslag till tjänstedirektiv. Deltagande länder enades om ett gemensamt uttalande till försvar för den reglerade spelmarknaden. Bland annat uppmanade deltagarna i uttalandet de nationella regeringarna i de 25 EU-länderna och ledamöterna i Europaparlamentet att ta hänsyn till de ödesdigra konsekvenser en liberalisering av de nationella spelmarknaderna skulle få för den största folkrörelsen inom EU.

Jag anser att Sverige i sitt ägerande inom EU bör följa den europeiska idrottsrörelsens uppmaning.

De största internationella spelbolagen har en betydligt generösare återbetalningsandel än vad Svenska Spel och ATG har. Detta får till följd att många spelkonsumenter hellre spelar på de internationella spelen än på de Internetspel som Svenska Spel erbjuder. Svenska Spel och ATG bör därför se över sina jämförelsevis dåliga spelvillkor och höja utdelningen för att konkurrera med övriga aktörer. Detta skulle kunna medföra att fler spelade på Svenska Spels Internetspel än på den internationella Internetmarknaden, något som skulle gynna den svenska ekonomin i allmänhet och idrottsrörelsen i synnerhet.

Med hänvisning till det anförda anser jag att riksdagen bör bifalla motionerna 2004/05:Kr294 (c) yrkandena 1 och 2 samt 2004/05:Kr354 (c) yrkande 19, delvis bifalla motion 2004/05:Kr394 (v) samt avslå motionerna 2003/04:Kr239 (m) yrkandena 1 och 2, 2003/04:Kr252 (s), 2003/04:Kr382 (fp), 2004/05:Kr288 (m) yrkande 1, 2004/05:Kr326 (s), 2004/05:Kr356 (kd) yrkande 2, 2004/05:Kr367 (fp) yrkandena 1 och 5 samt 2004/05:Kr393 (s).

5. Andel av spelmarknaden, punkt 2 (m)

av Kent Olsson (m), Lena Adelson Liljeroth (m) och Anna Lindgren (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om andel av spelmarknaden. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:Kr232 yrkande 11, 2003/04:Kr282 yrkande 11 och 2004/05:Kr269 yrkande 13 och bifaller delvis motionerna 2003/04:Kr327 yrkande 23, 2003/04:Kr385 yrkande 11, 2004/05:Kr355 yrkande 12, 2004/05:Kr356 yrkande 1 och 2004/05:Kr365 yrkande 3.

Ställningstagande

Vi anser att en betydligt större del av det överskott som uppstår inom Svenska Spel ska gå till föreningslivet och direkt komma idrotten och kulturen till godo och inte försvinna in i statskassan som en extra skatt.

Spel och lotterier är idrottens viktigaste intäktsområde. Den totala spelmarknaden omsätter över 36,3 miljarder kronor. År 1971 hade folkrörelserna ca 30 % av spelmarknaden. I dag är motsvarande andel endast 14 %, vilket är en väldigt stor förändring. Denna försämring har skett på en marknad som totalt styrs av staten, samma stat som äger det bolag, Svenska Spel, som lagt beslag på ökande marknadsandelar. Det är enligt vår uppfattning helt nödvändigt att idrottsrörelsen får en betydligt större avkastning från spelmarknaden för att därmed kunna öka sin självfinansieringsgrad.

Med hänvisning till det anförda anser vi att riksdagen bör bifalla motionerna 2003/04:Kr232 (m) yrkande 11, 2003/04:Kr282 (m) yrkande 11 och 2004/05:Kr269 (m) yrkande 13 samt delvis bifalla motionerna 2003/04:Kr327 (fp) yrkande 23, 2003/04:Kr385 (kd) yrkande 11, 2004/05:Kr355 (kd) yrkande 12, 2004/05:Kr356 (kd) yrkande 1 och 2004/05:Kr365 (fp) yrkande 3.

6. Andel av spelmarknaden, punkt 2 (fp)

av Lennart Kollmats (fp) och Hans Backman (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om andel av spelmarknaden. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:Kr327 yrkande 23 och 2004/05:Kr365 yrkande 3 och bifaller delvis motionerna 2003/04:Kr232 yrkande 11, 2003/04:Kr282 yrkande 11, 2003/04:Kr385 yrkande 11, 2004/05:Kr269 yrkande 13, 2004/05:Kr355 yrkande 12 och 2004/05:Kr356 yrkande 1.

Ställningstagande

Idrotten får ett ekonomiskt tillskott från Svenska Spel. Folkpartiet anser att man måste se över möjligheten att rejält höja detta ekonomiska bidrag. Tillskottet från Svenska Spel till idrottens barn- och ungdomsverksamhet har inte blivit så omfattande som det från början förväntades. Statliga spel har tagit över en alltför stor del av spelmarknaden från folkrörelserna under de senaste tre decennierna. Folkpartiet anser att folkrörelserna på sikt ska få ansvar för hela lotterimarknaden.

Med hänvisning till det anförda anser vi att riksdagen bör bifalla motionerna 2003/04:Kr327 (fp) yrkande 23 och 2004/05:Kr365 (fp) yrkande 3 samt delvis bifalla motionerna 2003/04:Kr232 (m) yrkande 11, 2003/04:Kr282 (m) yrkande 11, 2003/04:Kr385 (kd) yrkande 11, 2004/05:Kr269 (m) yrkande 13, 2004/05:Kr355 (kd) yrkande 12 och 2004/05:Kr356 (kd) yrkande 1.

7. Andel av spelmarknaden, punkt 2 (kd)

av Gunilla Tjernberg (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om andel av spelmarknaden. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:Kr385 yrkande 11, 2004/05:Kr355 yrkande 12 och 2004/05:Kr356 yrkande 1 och bifaller delvis motionerna 2003/04:Kr232 yrkande 11, 2003/04:Kr282 yrkande 11, 2003/04:Kr327 yrkande 23, 2004/05:Kr269 yrkande 13 och 2004/05:Kr365 yrkande 3.

Ställningstagande

Kristdemokraterna är positiva till att en del av vinsterna från Svenska Spel överförs till föreningslivet. Samtidigt anser vi att det vore bättre om folkrörelsernas egna spel gavs ett större utrymme på spelmarknaden så att resurserna gick till dem direkt och inte via staten eller Svenska Spel. Vi anser därför att staten måste pröva olika åtgärder för att stärka föreningslivets andel av spelmarknaden. En åtgärd för att åstadkomma detta är att ge alla aktörer på spelmarknaden (Svenska Spel, ATG, föreningslivet) samma villkor, vilket inte är fallet i dag.

Med hänvisning till det anförda anser jag att riksdagen bör bifalla motionerna 2003/04:Kr385 (kd) yrkande 11, 2004/05:Kr355 (kd) yrkande 12 och 2004/05:Kr356 (kd) yrkande 1 samt delvis bifalla motionerna 2003/04:Kr232 (m) yrkande 11, 2003/04:Kr282 (m) yrkande 11, 2003/04:Kr327 (fp) yrkande 23, 2004/05:Kr269 (m) yrkande 13 och 2004/05:Kr365 (fp) yrkande 3.

8. Användningen av Svenska Spels överskott, punkt 3 (m)

av Kent Olsson (m), Lena Adelsohn Liljeroth (m) och Anna Lindgren (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om användningen av Svenska Spels överskott. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Kr282 yrkande 8 och avslår motionerna 2003/04:Kr384 och 2003/04:Ub292 yrkande 18.

Ställningstagande

Handikappidrotten är synnerligen värdefull och har sin givna plats inom den samlade idrottsrörelsen. Svenska handikappidrottsförbundet erhåller medel för sin verksamhet genom Riksidrottsförbundet (RF). En del av dessa medel från RF kommer från Svenska Spel. Vi anser att de ekonomiska förutsättningarna för handikappidrotten ska förbättras genom att den erhåller en ökad del av medlen från spel och lotterier.

Med hänvisning till det anförda anser vi att riksdagen bör bifalla motion 2003/04:Kr282 (m) yrkande 8 samt avslå motionerna 2003/04:Kr384 (c) och 2003/04:Ub292 (v) yrkande 18.

9. Marknadsföring, punkt 5 (fp)

av Lennart Kollmats (fp) och Hans Backman (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om marknadsföring. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Kr367 yrkandena 3 och 4 samt avslår motionerna 2003/04:So501 yrkande 9, 2003/04:Kr332 yrkande 2, 2004/05:Kr267 yrkande 2 och 2004/05:Kr356 yrkande 3.

Ställningstagande

Folkpartiet ser med oro på den snabbt ökande marknadsföringen av spel och lotterier. Även om det inte finns något känt direkt samband mellan marknadsföring och ökat spelberoende finns det anledning att befara att de individer som har drabbats eller riskerar att drabbas av spelberoende utsätts för en betydande lockelse av reklamen.

Det är av stor vikt att reklamen för spel- och lotteriverksamhet är anständigt utformad och etiskt godtagbar. Den får inte förleda människor att överskatta vinstchanserna och underskatta riskerna av spelandet. Tyvärr går de statliga spelföretagen snarare i bräsch för en mycket aggressiv marknadsföring. Vi anser att regeringen bör utreda om det är möjligt att införa regler som begränsar reklamens möjligheter att framställa spelandet som enbart positivt. Exempel på sådana begränsningar kan vara att alltid ange korrekta uppgifter om vinstchans.

Vi är medvetna om att mediemarknaden i allmänhet och TV-marknaden i synnerhet är internationaliserad. Svenska regler kan lätt kringgås genom TV-sändningar som riktas till svenska mottagare men sänds från ett land med andra regler. Enligt Folkpartiets mening är det angeläget att regeringen tar initiativ till att likartade regler om marknadsföringen av spel och lotterier utfärdas på EU-nivå, som en del av gemenskapens regelverk för seriös marknadsföring.

Med hänvisning till det anförda anser vi att riksdagen bör bifalla motion 2004/05:Kr367 (fp) yrkandena 3 och 4 samt avslå motionerna 2003/04:So501 (kd) yrkande 9, 2003/04:Kr332 (kd) yrkande 2, 2004/05:Kr267 (kd) yrkande 2 och 2004/05:Kr356 (kd) yrkande 3.

10. Marknadsföring, punkt 5 (kd)

av Gunilla Tjernberg (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om marknadsföring. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:So501 yrkande 9, 2003/04:Kr332 yrkande 2, 2004/05:Kr267 yrkande 2 och 2004/05:Kr356 yrkande 3 och avslår motion 2004/05:Kr367 yrkandena 3 och 4.

Ställningstagande

All vinst från spel ska gå till allmänna eller allmännyttiga ändamål. Trots detta går varje år flera hundra miljoner kronor av spelbolagens vinster till marknadsföring av spel, och det är en summa som ökat kraftigt under senare år. Spelbolagen driver också en alltmer aggressiv marknadsföring.

Kristdemokraterna anser att den nivå på marknadsföring av spel som vi i dag ser inte är rimlig, inte heller reklamens alltmer pådrivande karaktär som aktivt uppmuntrar till spelande.

Spelbolagen har nu gemensamt och på eget initiativ beslutat att begränsa marknadsföringen genom självsanering. Det är positivt. Kristdemokraterna anser att Lotteriinspektionen bör få i uppdrag att följa detta arbete för att se till att en begränsning verkligen kommer till stånd.

Kristdemokraterna anser vidare att den pågående översynen av lotterilagen även bör inkludera förslag till tydliga gränser för marknadsföringen av spel så att Sverige får ett regelverk för hur våra spel ska marknadsföras och på vilket sätt det kan ske utan att unga människor lockas in i spelberoende.

Med hänvisning till det anförda anser jag att riksdagen bör bifalla motionerna 2003/04:So501 (kd) yrkande 9, 2003/04:Kr332 (kd) yrkande 2, 2004/05:Kr267 (kd) yrkande 2 och 2004/05:Kr356 (kd) yrkande 3 samt avslå motion 2004/05:Kr367 (fp) yrkandena 3 och 4.

11. Åldersgräns vid spel, punkt 6 (fp)

av Lennart Kollmats (fp) och Hans Backman (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om åldersgräns vid spel. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Kr367 yrkande 6 och avslår motionerna 2003/04:So501 yrkande 8, 2003/04:Kr278 yrkande 1, 2004/05:Kr332 yrkandena 1 och 2 samt 2004/05:Kr395.

Ställningstagande

Lotteriinspektionen har som tillståndgivande myndighet det samlade ansvaret för spelverksamhet. Detta möjliggör en enhetlig tillståndsgivning och kontroll av spelautomater i hela landet. Det har framkommit att Svenska Spel saknar regler om åldersgräns för 13 av 22 olika spel som de arrangerar. Vi anser att det inte är acceptabelt att spelplanordnaren helt och hållet bestämmer åldersgränsen på ett spel. Ansvaret att sätta åldersgränsen bör enligt vår uppfattning vara en del av Lotteriinspektionens myndighetsutövning och tillståndsgivning. Regeringen bör snarast återkomma med förslag till en lagändring på denna punkt.

Med hänvisning till det anförda anser vi att riksdagen bör bifalla motion 2004/05:Kr367 (fp) yrkande 6 samt avslå motionerna 2003/04:So501 (kd) yrkande 8, 2003/04:Kr278 (v) yrkande 1, 2004/05:Kr332 (v) yrkandena 1 och 2 samt 2004/05:Kr395 (s).

12. Åldersgräns vid spel, punkt 6 (kd)

av Gunilla Tjernberg (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om åldersgräns vid spel. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:So501 yrkande 8 och avslår motionerna 2003/04:Kr278 yrkande 1, 2004/05:Kr332 yrkandena 1 och 2, 2004/05:Kr367 yrkande 6 och 2004/05:Kr395.

Ställningstagande

Flera undersökningar har visat att det finns stora brister i tillsynen av spelombuden. Många spelombud missköter sitt åtagande framför allt när det gäller förbudet för minderåriga att spela. Varken Lotteriinspektionen, Svenska Spel eller ATG har här tagit sitt ansvar. Efterlevs inte de lagar som finns kan vi aldrig hävda att vi har en sund spelmarknad även om spelandet kontrolleras av staten. Det är därför viktigt att Lotteriinspektionen har en stark ställning så att den kan utföra sitt uppdrag. Tillsynen måste stärkas och förbättras och ombud som missköter sitt ansvar ska omedelbart få sitt tillstånd indraget.

Med hänvisning till det anförda anser jag att riksdagen bör bifalla motion 2003/04:So501 (kd) yrkande 8 samt avslå motionerna 2003/04:Kr278 (v) yrkande 1, 2004/05:Kr332 (v) yrkandena 1 och 2, 2004/05:Kr367 (fp) yrkande 6 och 2004/05:Kr395 (s).

13. Åldersgräns vid spel, punkt 6 (v)

av Siv Holma (v) och Rossana Dinamarca (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om åldersgräns vid spel. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:Kr278 yrkande 1 och 2004/05:Kr332 yrkandena 1 och 2 samt avslår motionerna 2003/04:So501 yrkande 8, 2004/05:Kr367 yrkande 6 och 2004/05:Kr395.

Ställningstagande

Åldern för när en spelare med problem börjar spela är relativt låg i Sverige i jämförelse med andra länder. Detta kan ha samband med att det saknas åldersgräns för vissa spel och att de åldersgränser som finns inte följs.

Forskning och erfarenhet har visat att ett spelberoende, liknande alkoholberoende, kan utvecklas. Enligt vår uppfattning bör barn och unga skyddas från att utsättas för en sådan risk så långt det är möjligt. Vi anser att det bör införas en åldersgräns för köp av lotter och för att få spela på spel som innebär insatser av pengar t.ex. trisslotter och bingolotter. Denna fråga bör utredas av regeringen.

Undersökningar har gjorts som visar att flera ATG-ombud låtit ungdomar spela för uppseendeväckande stora summor vid upprepade tillfällen. Vi anser att kontrollen av åldersgränserna hos ATG-ombuden bör skärpas och att tillståndet ska kunna dras in om man bryter mot reglerna.

Med hänvisning till det anförda anser vi att riksdagen bör bifalla motionerna 2003/04:Kr278 (v) yrkande 1 och 2004/05:Kr332 (v) yrkandena 1 och 2 samt avslå motionerna 2003/04:So501 (kd) yrkande 8, 2004/05:Kr367 (fp) yrkande 6 och 2004/05:Kr395 (s).

14. Spelberoende, punkt 7 (m, fp, kd, c)

av Lennart Kollmats (fp), Kent Olsson (m), Gunilla Tjernberg (kd), Lena Adelsohn Liljeroth (m), Anna Lindgren (m), Hans Backman (fp) och Lars-Ivar Ericson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om spelberoende. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Kr350 och avslår motionerna 2003/04:Kr278 yrkande 2 och 2004/05:Kr332 yrkande 5.

Ställningstagande

I Sverige har vi två dominerande spelbolag, Svenska Spel och ATG. Vi anser att dessa företag bör ta ett större ansvar än i dag för ett ansvarsfullt spelande och att de med större öppenhet ska redovisa detta arbete för allmänheten. Ett ökat socialt och etiskt ansvarstagande bör ligga i företagens intresse. För att sätta fokus på arbetet med ett ansvarsfullt spelande bör staten kräva att företagen årligen gör separata sociala redovisningar där de redogör för sitt arbete i dessa frågor. Den redovisning som görs i dag anser vi inte vara tillräcklig. För att öka trovärdigheten för redovisningarna och företagen bör dessa redovisningar vara granskade av externa revisionsbolag. Med hänvisning till det anförda anser vi att riksdagen bör bifalla motion 2004/05:Kr350 (kd, m, fp, c) samt avslå motionerna 2003/04:Kr278 (v) yrkande 2 och 2004/05:Kr332 (v) yrkande 5.

15. Spelberoende, punkt 7 (v)

av Siv Holma (v) och Rossana Dinamarca (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om spelberoende. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:Kr278 yrkande 2 och 2004/05:Kr332 yrkande 5 och avslår motion 2004/05:Kr350.

Ställningstagande

Staten har ett stort ansvar för att komma till rätta med spelberoendet då staten har spel som en inte oväsentlig inkomstkälla och dessutom står bakom den dominerande spelaktören på marknaden. Svenska Spel saknar i dag direktiv, motsvarande Systembolagets, för hur bolaget ska informera om de

negativa skadeverkningar som spelandet innebär för den enskilda och samhället. Vi anser därför att Svenska Spel av regeringen ska få direktiv som motsvarar de direktiv Systembolaget har för sin verksamhet när det gäller information om skadeverkningar.

Med hänvisning till det anförda anser vi att riksdagen bör bifalla motionerna 2003/04:Kr278 (v) yrkande 2 och 2004/05:Kr332 (v) yrkande 5 samt avslå motion 2004/05:Kr350 (kd, m, fp, c).

16. Finansiering av förebyggande åtgärder mot spelmissbruk, punkt 8 (kd)

av Gunilla Tjernberg (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om finansiering av förebyggande åtgärder mot spelmissbruk. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:So501 yrkande 4 och 2004/05:Kr356 yrkande 9 och avslår motionerna 2003/04:Kr278 yrkande 3, 2003/04:Kr323, 2003/04:Kr324, 2003/04:Kr332 yrkande 1, 2004/05:Kr267 yrkande 1 och 2004/05:Kr298.

Ställningstagande

Kristdemokraterna anser att regeringen bör ta ett större ansvar för att motverka spelberoende och för att ta hand om dem som redan drabbats. Det handlar bl.a. om kunskapsuppbyggnad bland berörda myndigheter men också om att bygga ut och förstärka de få behandlingshem för spelberoende som finns. Kristdemokraterna anser att det bör införas bestämmelser i lotterilagen som stadgar att en viss procent av ett spelbolags överskott ska gå till åtgärder för att förebygga spelmissbruk. Denna andel bör vara högre än de cirka 5 % som Svenska Spel betalade förra året.

Med hänvisning till det anförda anser jag att riksdagen bör bifalla motionerna 2003/04:So501 (kd) yrkande 4 och 2004/05:Kr356 (kd) yrkande 9 samt avslå motionerna 2003/04:Kr278 (v) yrkande 3, 2003/04:Kr323 (mp), 2003/04:Kr324 (s), 2003/04:Kr332 (kd) yrkande 1, 2004/05:Kr267 (kd) yrkande 1 och 2004/05:Kr298 (mp).

17. Finansiering av förebyggande åtgärder mot spelmissbruk, punkt 8 (v)

av Siv Holma (v) och Rossana Dinamarca (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om finansiering av förebyggande åtgärder mot spelmissbruk. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Kr278 yrkande 3 och avslår motionerna 2003/04:So501 yrkande 4, 2003/04:Kr323, 2003/04:Kr324, 2003/04:Kr332 yrkande 1, 2004/05:Kr267 yrkande 1, 2004/05:Kr298 och 2004/05:Kr356 yrkande 9.

Ställningstagande

Vänsterpartiet lägger inga moraliska eller värderande synpunkter på hur människor väljer att umgås. Det vi däremot reagerar på är den näst intill hänsynslösa marknadsföring som finns för spelandet och att en försvinnande liten del av de totala spelintäkterna används för att öka kunskapen om spelandets negativa sidor. Förutom ett mer direkt statligt stöd krävs enligt vår uppfattning att ett mer direkt ekonomiskt ansvar läggs på spelmarknaden. Det krävs ökat ekonomiskt stöd till behandlingsinsatser, till utbildning och forskning om hur spelandet påverkar människor, spelreklamens betydelse osv. Vi föreslår att det skapas en fond som tilldelas medel avsedda att användas för att utforma behandlingsprogram, för utbildning av terapeuter samt till forskning om spelandets negativa sidor. Fonden bör finansieras genom att en procentuell andel av de totala spelintäkterna årligen tillfaller denna fond.

Med hänvisning till det anförda anser vi att riksdagen bör bifalla motion 2003/04:Kr278 (v) yrkande 3 samt avslå motionerna 2003/04:So501 (kd) yrkande 4, 2003/04:Kr323 (mp), 2003/04:Kr324 (s), 2003/04:Kr332 (kd) yrkande 1, 2004/05:Kr267 (kd) yrkande 1, 2004/05:Kr298 (mp) och 2004/05:Kr356 (kd) yrkande 9.

18. Kasinon, punkt 9 (kd)

av Gunilla Tjernberg (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om kasinon. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:So501 yrkande 10 och avslår motionerna 2003/04:Kr322 yrkandena 1 och 2 samt 2003/04:Kr357.

Ställningstagande

Kristdemokraterna motsatte sig beslutet att inrätta kasinon. Nu kan vi konstatera att det vi bl.a. varnade för är ett faktum. Rapporter om prostitution vid statliga kasinon har förekommit. Skulle så vara fallet är det oerhört allvarligt och måste åtgärdas omedelbart. Ägaren – staten – måste ge en tydlig markering att denna eller annan olaglig verksamhet omöjligen kan tillåtas förekomma vid Casino Cosmopols anläggningar.

Med hänvisning till det anförda anser jag att riksdagen bör bifalla motion 2003/04:So501 (kd) yrkande 10 samt avslå motionerna 2003/04:Kr322 (v) yrkandena 1 och 2 samt 2003/04:Kr357 (s).

19. Kasinon, punkt 9 (v)

av Siv Holma (v) och Rossana Dinamarca (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om kasinon. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Kr322 yrkande 2 och avslår motionerna 2003/04:So501 yrkande 10, 2003/04:Kr322 yrkande 1 och 2003/04:Kr357.

Ställningstagande

Det har på senare tid förekommit en rad uppgifter om olika negativa konsekvenser av kasinoverksamheten i Sverige, bl.a. att de ansvariga för verksamheten inte tar ansvar för att motverka spelmissbruk. Vi anser att den nu pågående utvärderingen av kasinoverksamheten även bör innefatta en förnyad prövning av beslutet att tillåta internationell kasinoverksamhet i Sverige.

Med hänvisning till det anförda anser vi att riksdagen bör bifalla motion 2003/04:Kr322 (v) yrkande 2 samt avslå motionerna 2003/04:So501 (kd) yrkande 10, 2003/04:Kr322 (v) yrkande 1 och 2003/04:Kr357 (s).

20. Granskning av Svenska Spel, punkt 10 (m)

av Kent Olsson (m), Lena Adelson Liljeroth (m) och Anna Lindgren (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om granskning av Svenska Spel. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:Kr239 yrkande 3 och 2004/05:Kr288 yrkande 3.

Ställningstagande

Det finns enligt vår uppfattning flera frågeställningar på spelområdet som borde föranleda en särskild granskning av hur statliga Svenska Spel lever upp till gällande lagstiftning och rimliga etiska normer. Det handlar om konkurrenssituationen, där det finns uppgifter om att Svenska Spel utsatt såväl idrottsföreningar som spelutställare för otillbörlig påverkan om dessa befattar sig med spel eller sponsormedel från andra än Svenska Spel. Det handlar också om upphandlingsförfarandet där Svenska Spel helt nonchalerar Nämnden för offentlig upphandlings rekommendationer. Enligt vår uppfattning finns det all anledning för regeringen att tillsätta en särskild granskningsgrupp för att se om Svenska Spel lever upp till de intentioner som låg bakom bildandet av bolaget och om bolaget följer svensk lagstiftning vad avser t.ex. upphandling och uppträdande i konkurrensförhållanden.

Med hänvisning till det anförda anser vi att riksdagen bör bifalla motionerna 2003/04:Kr239 (m) yrkande 3 och 2004/05:Kr288 (m) yrkande 3.

21. Begränsade öppettider för spel på värdeautomater, punkt 14 (kd)

av Gunilla Tjernberg (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om begränsade öppettider för spel på värdeautomater. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:So501 yrkande 7 och 2004/05:Kr356 yrkande 6.

Ställningstagande

Kristdemokraterna anser i likhet med vad FHI föreslagit att värdeautomat-spelen bör få användas endast under kvällstid och på helger eftersom spelandet på dagtid, enligt FHI, domineras av de spelare som är spelberedande eller har problem med sitt spelande.

Med hänvisning till det anförda anser jag att riksdagen bör bifalla motionerna 2003/04:So501 (kd) yrkande 7 och 2004/05:Kr356 (kd) yrkande 6.

22. Illegala spelautomater, punkt 15 (kd, c)

av Gunilla Tjernberg (kd) och Lars-Ivar Ericson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om illegala spelautomater. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Kr267 yrkande 3 och 2004/05:Kr356 yrkande 7 och avslår motion 2003/04:Kr331 yrkande 3.

Ställningstagande

Enligt beräkningar finns det bortåt 3 000 illegala spelautomater utplacerade runt om i landet. De omsätter ca 3 miljarder kronor varav 1 miljard kronor är en ren vinst som går rakt ner i fickan på den organiserade brottsligheten. Tyvärr prioriterar inte polisen denna typ av brottslighet, trots flera anmälningar om illegala spelautomater från Lotteriinspektionens sida till polisen. Detta är allvarligt eftersom små insatser ger stor utdelning. För något år sedan lyckades polisen i Örebro få olagligt automatspel att i stort sett upphöra genom att två man avdelades för arbetet under två månader och genom samarbete med Lotteriinspektionen. Vi anser att polisen bör ge högre prioritet åt åtgärder mot de illegala spelautomaterna eftersom de har starkt samband med den organiserade brottsligheten.

Med hänvisning till det anförda anser vi att riksdagen bör bifalla motionerna 2004/05:Kr267 (kd) yrkande 3 och 2004/05:Kr356 (kd) yrkande 7 samt avslå motion 2003/04:Kr331 (s) yrkande 3.

23. Restaurangkasinospel, punkt 20 (fp)

av Lennart Kollmats (fp) och Hans Backman (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om restaurangkasinospel. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Kr367 yrkande 7.

Ställningstagande

Vi anser att inte bara berörd kommun utan även berörd polismyndighet ska ges tillfälle att yttra sig innan Lotteriinspektionen fattar beslut om tillstånd till restaurangkasinospel och liknande lokala spel. Vi vill förstärka polismyndigheternas möjligheter att hindra att tillstånd lämnas i tveksamma fall.

Med hänvisning till det anförda anser vi att riksdagen bör bifalla motion 2004/05:Kr367 (fp) yrkande 7.

Särskilda yttranden

1. Reglerad spelmarknad, punkt 1 (v)

Siv Holma (v) och Rossana Dinamarca (v) anför:

Vi har avstått från att reservera oss till förmån för motion 2004/05:Kr394 (v) men vill ändå framhålla följande.

Intäkter från lotterier och spel har sedan länge spelat en stor roll för folkrörelsernas ekonomi. Till detta kommer att stora summor årligen tillförs t.ex. idrottsrörelsen genom att det överförs medel från Svenska Spel, inte minst till barn- och ungdomsverksamhet. Hela detta system utgår från att det finns en reglerad spelmarknad förbehållen det allmännyttiga via staten och det ideella via folkrörelserna. En rad kommersiella, internationellt verksamma spelbolag försöker med olika metoder angripa denna reglering för att kunna ta för sig av en stor och lukrativ spelmarknad. Dessutom utgör EU:s s.k. tjänstedirektiv ett hot i sig genom dess krav på en liberalisering av spelmarknaden i de olika medlemsländerna. Vi anser att det är viktigt att Sverige vidmakthåller en reglerad spelmarknad.

2. Marknadsföring, punkt 5 (v)

Siv Holma (v) och Rossana Dinamarca (v) anför:

Vi vill påminna om våra tidigare ställningstaganden till marknadsföringen av spel och vill därför anförda följande.

Spelbolagen lägger ned enorma summor, ca 1,5 miljoner kronor per dag, på marknadsföring. Reklamen för spel syns överallt i TV, tidningar, på reklamspelare m.m.

Det är enligt vår uppfattning nödvändigt att begränsa spelreklamen, inte minst med tanke på de unga som genom den intensiva reklam som nu förekommer rekryteras till spel om pengar.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2003

2003/04:So501 av Gunilla Tjernberg m.fl. (kd):

4. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag om ett system för att överföra en viss andel av vinsten från Svenska Spel till arbetet mot spelberoende.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att dra in värdeautomaterna från de restaurangägare som inte följer de regler som gäller för dessa spelautomater, bl.a. för åldersgränser.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att genomföra en utvärdering av konsekvenserna av införandet av Svenska Spels värdeautomater Jack och Miss Vegas.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att enbart tillåta spel på värdeautomater under kvällar och helger.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förbättrad tillsyn av spelombuden.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ge Lotteriinspektionen i uppdrag att följa upp marknadens självsanering av marknadsföringen av spel.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder mot brottslig verksamhet i anslutning till statliga kasinon.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Lotteriinspektionen skall bereda polismyndigheterna tillfälle att yttra sig vid tillståndsgivning för spelautomater.

2003/04:So638 av Barbro Feltzing (mp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att överväga en högsta gräns för utdelning av vinstsumma.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en ideell organisation, såsom Amnesty International, skall ges i uppdrag att fördela överskjutande pengar från anordnat lotteri till hjälpinsatser för barn och människor i utsatta situationer.

2003/04:Kr232 av Kent Olsson m.fl. (m):

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Svenska Spels överskott.

2003/04:Kr239 av Per Bill och Gunnar Axén (båda m):

1. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av lagstiftningen på spelmarknadsområdet så att privata aktörer kan bedriva spelverksamhet i Sverige i enlighet med vad som anförs i motionen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det inte skall förekomma monopol på den svenska spelmarknaden samt att staten inte skall äga företag som bedriver spelverksamhet och därmed sälja Svenska Spel.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om särskild granskning av Svenska Spels verksamhet.

2003/04:Kr252 av Hans Stenberg och Agneta Lundberg (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utländska spelbolag.

2003/04:Kr278 av Ingrid Burman m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kontroll av åldersgränser vid spel.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om direktiv för Svenska Spel AB.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bildandet av en fond genom en procentuell andel av spelintäkterna.

2003/04:Kr282 av Kent Olsson m.fl. (m):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fördelningen till handikappidrotten.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att idrottsrörelsen bör få en betydligt större andel av spelmarknaden.

2003/04:Kr285 av Birgitta Sellén m.fl. (c):

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att det lokala föreningslivet skall ha samma rätt som rikslotterierna att ställa ut lottförsäljningsterminaler.

2003/04:Kr322 av Peter Pedersen m.fl. (v):

1. Riksdagen begär att regeringen omedelbart under 2004 utvärderar den statliga kasinoverksamheten.
2. Riksdagen begär att regeringen i samband med utvärderingen av kasinoverksamheten för upp beslutet om nationella kasinon till förnyad prövning.

2003/04:Kr323 av Leif Björnlod (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att arrangörer av penningspel bör åläggas att avsätta delar av vinstmedlen till information om spelberoende och dess skadeeffekter.

2003/04:Kr324 av Lilian Virgin (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av ökad forskning om spelberoende.

2003/04:Kr327 av Lennart Kollmats m.fl. (fp):

23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om stöd till idrotten och övertagande av lotteriverksamheten.

2003/04:Kr331 av Inger Lundberg (s):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om uppföljning och kontroll av värdeautomater.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om polisens möjligheter att ingripa mot illegala värdeautomater.

2003/04:Kr332 av Ragnwi Marcelind (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att se över möjligheten att ändra lagen så att minst 5 % av spelbolagsvinster till staten öronmärks att betala vård av spelmissbrukare samt till forskning på området.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av förändrade regler för marknadsföring av spel.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av utvärdering av krögarnas prioritering av att hålla uppsikt över spelautomaterna.

2003/04:Kr349 av Sven Bergström och Håkan Larsson (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att värna travsportens utvecklingsmöjligheter i hela landet.

2003/04:Kr357 av Lars U Granberg och Maria Öberg (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om etablering av internationellt kasino i Piteå.

2003/04:Kr360 av Sven Bergström och Eskil Erlandsson (båda c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bättre villkor för hästsportens utveckling.

2003/04:Kr382 av Gabriel Romanus (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en genomtänkt spelpolitik och tydliga direktiv till statens företag på spelområdet.

2003/04:Kr383 av Kenth Högström m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att avvisa alternativt reducera konsekvenserna av STC:s och ATG:s s besparingsförslag som ensidigt drabbar norra Sveriges travbanor.

2003/04:Kr384 av Birgitta Carlsson (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fördelningen av intäkter från kasinoverksamheten hos AB Svenska Spel.

2003/04:Kr385 av Gunilla Tjernberg m.fl. (kd):

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om folkrörelsernas andel av spelmarknaden.

2003/04:Ub292 av Lennart Gustavsson m.fl. (v):

18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att se över möjligheterna att använda överskottet från Svenska Spel AB inte enbart till att främja samarbete mellan skola och lokala idrottsföreningar utan även för andra hälsofrämjande åtgärder.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2004

2004/05:Kr265 av Anne-Marie Ekström m.fl. (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om översyn av lagstiftningen vad gäller möjlighet för spelbolag att erbjuda gratisspel.

2004/05:Kr267 av Ragnwi Marcelind (kd):

1. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagändring så att minst 5 % av intäkterna av spel öronmärks för att betala vård av spelmissbrukare samt för forskning på området.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av förändrade regler för marknadsföring av spel.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av större polisinsatser för att komma till rätta med illegala spelautomater.

2004/05:Kr269 av Kent Olsson m.fl. (m):

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att idrottsrörelsen får en betydligt större andel av spelmarknaden.

2004/05:Kr288 av Gunnar Axén och Tomas Högström (båda m):

1. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av lagstiftningen på spelmarknadsområdet så att privata aktörer kan bedriva spelverksamhet i Sverige i enlighet med vad som anförs i motionen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om särskild granskning av Svenska Spels verksamhet.

2004/05:Kr294 av Birgitta Sellén och Jörgen Johansson (båda c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om försvar av den reglerade spelmarknaden.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige i sitt agerande inom EU bör följa den europeiska idrottsrörelsens uppmaning att ta hänsyn till konsekvenser av en liberalisering av de nationella spelmarknaderna.

2004/05:Kr298 av Leif Björnlod och Helena Hillar Rosenqvist (båda mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionerna anförs om stöd till spelberoende.

2004/05:Kr326 av Hans Stenberg och Agneta Lundberg (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utländska spelbolag.

2004/05:Kr330 av Agne Hansson och Åsa Torstensson (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Svenska Spels och andra statliga spelbolags skyldighet att tillhandahålla ombudsspel och service i hela landet i de butiker som önskar ha den tjänsten för sina kunder.

2004/05:Kr332 av Ingrid Burman m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att i de fall man bryter mot reglerna om bl.a. ålderskontroll skall tillståndet för spel kunna dras in.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en utvidgning av åldersgränsen för spel och lotterier.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om direktiv till AB Svenska Spel motsvarande direktiven till Systembolaget AB.

2004/05:Kr333 av Sten Lundström m.fl. (v):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förändrat ersättningssystem till dem som upplåter plats för Jack Vegas-apparater.

2004/05:Kr350 av Gunilla Tjernberg m.fl. (kd, m, fp, c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om krav på s.k. sociala redovisningar för ett ansvarsfullt spelande hos de svenska spelbolagen Svenska Spel och ATG.

2004/05:Kr354 av Birgitta Sellén m.fl. (c):

19. Riksdagen begär att regeringen ser över spelvillkoren för Internetspel i konkurrens med internationella spel.
20. Riksdagen begär att regeringen ser över möjligheten att låta spelkonsumenten styra till vilken förening denne vill att en del av spelintäkten skall gå vid spel på svenska Internetspel.

2004/05:Kr355 av Kenneth Lantz m.fl. (kd):

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om folkrörelsernas andel av spelmarknaden.

2004/05:Kr356 av Gunilla Tjernberg m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att stärka föreningslivets andel av spelmarknaden.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vinstandelstaket.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ge Lotteriinspektionen i uppdrag att följa upp marknadens självsanering av marknadsföringen av spel.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att dra in tillståndet för värdeautomater.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en utvärdering av konsekvenserna av införandet av värdeautomater.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tillåta spel på värdeautomater enbart under kvällar och helger.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om illegala värdeautomatspel.
9. Riksdagen begär att regeringen återkommer med ett förslag om att överföra en viss andel av Svenska Spel till arbetet mot spelberoende.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om forskning kring spel via Internet och mobiltelefon.

2004/05:Kr365 av Lennart Kollmats m.fl. (fp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att idrottsföreningarna skall få ökade möjligheter att utveckla och bedriva egna spel och lotterier samt på sikt skall ges ansvar för hela lotterimarknaden.

2004/05:Kr367 av Lennart Kollmats m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av en långsiktig och socialt ansvarsfull politik för spel och lotterier.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda begränsningar för innehållet i marknadsföringen av spel och lotterier.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det är angeläget att regeringen tar initiativ till att likartade regler om marknadsföringen av spel och lotterier utfärdas på EU-nivå.
5. Riksdagen begär att regeringen återkommer till riksdagen med förslag om hur svenska spelansordnares konkurrenskraft skall kunna bibehållas och under vilka former utländska aktörer på spelmarknaden skall kunna etablera sig i Sverige.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en skärpning av reglerna för tillståndsgivning, särskilt för åldersgränser.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ge berörd polismyndighet tillfälle att avge yttrande över tillstånd för restaurangkasinospel och liknande.

2004/05:Kr393 av Michael Hagberg och Reynoldh Furustrand (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om hästsportens och övriga folkrörelsers möjligheter på spelmarknaden.

2004/05:Kr394 av Peter Pedersen (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i motionen om vikten av att vidmakthålla en reglerad spelmarknad.

2004/05:Kr395 av Tommy Waidelich och Yilmaz Kerimo (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om åldersgränser på spelhallar.